

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy v obci Roudné

Bc. Petr Vrána

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petr Vrána

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Sez. Ústí – Tábor

Název práce

Vývoj místní samosprávy v obci Roudné

Název anglicky

The Development of Local Government in the Municipality of Roudné

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu v obci Roudné. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti politického procesu v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Při analýze vývoje komunálního stranického systému bude využita komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě, ke zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání pak bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozvorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran

Klíčová slova

Roudné, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru . In: *Acta Politologica*, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220
- BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: *Acta Politologica*, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, J. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.
- ILLNER, M. The territorial dimension of public administration reforms in East Central Europe. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1997, ISBN 80-85950-37-5
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue* č. 2, 2004, s. 80-101
- ŘÍCHOVÁ, B. *Úvod do současné politologie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-628-4.
- SVOBODA, J. – HUDÁK, J. – JÜPTNER, P. *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2003. ISBN 80-7308-056-7.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 7. 9. 2021

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 11. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj místní samosprávy v obci Roudné" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2022

Petr Vrána

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi PhD. za cenné rady, spoustu přínosných podnětů, odbornou pomoc a v neposlední řadě velkou trpělivost při vedení mé diplomové práce. Dále bych rád poděkoval všem bývalým i současným zastupitelům obce, kteří mi i v této složité době vyšli maximálně vstříc. Hlavně ale velmi děkuji své rodině za toleranci a obrovskou podporu nejen při psaní této diplomové práce, ale i v průběhu celého studia.

Vývoj místní samosprávy v obci Roudné

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá vývojem místní samosprávy v obci Roudné v období mezi roky 1998 až 2018. Formou je tato diplomová práce případovou studií. Jejím hlavním cílem je popis a porovnání vývoje místní politiky v obci a pokus o nalezení klíčových faktorů vedoucích k utváření charakteru politického chování a jednání na komunální úrovni. Diplomová práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je věnována významu pojmů jako jsou veřejná správa a samospráva. V praktické části práce popisuje obec Roudné, věnuje se jejímu vývoji, a to jak po stránce demografických ukazatelů, tak je zde popisován vývoj komunální politiky v obci, tvorbě koalic, vzniku politických subjektů a rozložení politických sil v obci.

Klíčová slova: Roudné, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

The development of local Government in the Municipality of Roudné

Abstract

This diploma thesis deals with the development of local government in the village of Roudné in the period between 1998 and 2018. The form of this diploma thesis is a case study. Its main goal is to describe and compare the development of local politics in the municipality and to find key factors leading to the formation of the character of political behavior and actions at the municipal level. The diploma thesis is divided into two parts, a theoretical part and a practical part. The theoretical part is devoted to the meaning of concepts such as public administration and self-government. The practical part of the thesis describes the village Roudné, deals with its development, both in terms of demographic indicators, and it describes the development of municipal policy in the village, coalitions, the formation of political entities and the distribution of political forces in the village.

Keywords: Roudné, communal political process, electoral party, local party system, communal coalitions

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Veřejná správa a samospráva, obec, obecní orgány.....	14
3.1.1 Obec	15
3.1.2 Orgány obce.....	16
3.1.2.1 Zastupitelstvo obce.....	16
3.1.2.2 Rada obce	18
3.1.2.3 Starosta	18
3.1.2.4 Obecní úřad	19
3.2 Komunální volební systém.....	19
3.2.1 Volební právo	20
3.2.2 Mandát	20
3.2.3 Volební systém v České republice.....	21
3.2.4 Český komunální systém	22
3.2.5 Volební obvod	22
3.2.6 Struktura hlasu	23
3.2.7 Formy kandidatury.....	23
3.2.8 Volební klauzule	24
3.2.9 Volební formule.....	25
3.3 Komunální stranická spektra, fenomén „nezávislosti“	26
3.3.1 Fenomén nezávislosti.....	26
3.4 Komunální konfliktní linie	27
3.5 Komunální politické koalice	28
3.5.1 Typy koalic dle Stanislava Balíka	29
3.5.2 Typy koalic dle Petra Jüptnera.....	31
3.6 Model lokální demokracie.....	33
3.6.1 Typologie lokálních modelů demokracie	33
3.6.2 Neparticipativní model (A).....	35
3.6.3 Apoliticko–demarchistický model (B).....	35
3.6.4 Konsenzuální model (C)	36
3.6.5 Kompetitivní model (D)	36
4 Analytická část	38
4.1 Roudné – charakteristika obce	38

4.1.1	Historie obce	39
4.1.2	Obecní volby v historii obce	40
4.1.3	Poloha	42
4.1.4	Vývoj	43
4.1.5	Základní demografické údaje.....	43
4.2	Ekonomická aktivita v obci, nezaměstnanost	47
4.3	Charakter zástavby, územní plán apod.....	47
4.4	Rozpočet obce – řadová výše, struktura výdajů, příjmů	50
4.4.1	Struktura příjmů	50
4.4.2	Struktura výdajů.....	51
4.5	Politici aktéři v obci – místní politické strany, jejich program, organizační struktura, vývoj	52
4.6	Komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě 1998 až 2018, výsledky, vzniklé koalice	54
4.6.1	Výsledky voleb v roce 1998	54
4.6.2	Výsledky voleb v roce 2002	55
4.6.3	Výsledky voleb 2006	57
4.6.4	Výsledky voleb 2010	59
4.6.5	Výsledky voleb 2014	60
4.6.6	Výsledky voleb 2018	62
4.6.7	Shrnutí výsledků komunálních voleb v obci Roudné ve volebních letech 1998 – 2018	63
4.7	Konfliktní linie, styl místní politiky, přiřazení k modelu demokracie.....	64
4.7.1	Konfliktní linie v obci.....	68
4.7.2	Charakter tvorby koalic	69
4.7.3	Styl místní politiky	69
4.8	Lokální model demokracie v obci Roudné	70
5	Závěr	71
	Seznam použitých zdrojů	74
Seznam obrázků		
	Obrázek 1 – typy lokálních modelů demokracie	34
	Obrázek 2 – znak obce.....	38
	Obrázek 3 – vlajka obce.....	38
	Obrázek 4 – mapa obce.....	42
	Obrázek 5 – územní plán obce.....	49
	Obrázek 6 – Zelňák Rouděňák.....	51

Seznam tabulek

Tabulka 1 – počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel.....	17
Tabulka 2 – vývoj počtu obyvatel.....	44
Tabulka 3 – věkové složení obyvatel v obci.....	45
Tabulka 4 – genderové složení obyvatel v obci.....	46
Tabulka 5 – složení obyvatel v obci dle dosaženého vzdělání	47
Tabulka 6 – přehled kandidujících uskupení v obci mezi roky 1998 až 2018.....	52
Tabulka 7 – kandidáti do voleb 1998.....	54
Tabulka 8 – jmenný seznam kandidátů do voleb 1998.....	55
Tabulka 9 – výsledky voleb 1998	55
Tabulka 10 – kandidáti do voleb 2002.....	56
Tabulka 11 – jmenný seznam kandidátů do voleb 2002.....	56
Tabulka 12 – výsledky voleb 2002	57
Tabulka 13 – kandidáti do voleb 2006.....	58
Tabulka 14 – jmenný seznam kandidátů do voleb 2006.....	58
Tabulka 15 – výsledky voleb 2006	58
Tabulka 16 – kandidáti do voleb 2010.....	59
Tabulka 17 – jmenný seznam kandidátů do voleb 2010.....	59
Tabulka 18 – výsledky voleb 2010	60
Tabulka 19 – kandidáti do voleb 2014.....	61
Tabulka 20 – jmenný seznam kandidátů do voleb 2014.....	61
Tabulka 21– výsledky voleb 2014	61
Tabulka 22 – kandidáti do voleb 2018.....	62
Tabulka 23 – jmenný seznam kandidátů do voleb 2018.....	63
Tabulka 24 – výsledky voleb 2018	63
Tabulka 25 – shrnutí výsledků voleb mezi roky 1998 až 2018	64

1 Úvod

Veřejná správa i samospráva jsou nedílné součásti chodu každé obce v České republice, jejím hlavním cílem a posláním je dělba moci v obci.

V období mezi roky 1945–1989 byl systém státní správy vykonáván Národními výbory. Za tímto obdobím udělaly definitivní „tečku“ první svobodné komunální volby do obecních zastupitelstev, které se konaly 24. listopadu 1990. Tím se systém vrátil k demokratickému způsobu řízení obecních samospráv. Po roce 1990 začal sílit politický stranický systém, vznikaly nové politické strany, tzv. „volební“ stranou se však mohla stát i uskupení nezávislých kandidátů. Právě tento model kandidatury je typický pro malé a menší obce. Ve velkých obcích a městech, ačkoli stále mluvíme o komunální politice, jsou preferovány hlavně silné, národní politické strany respektive stranická příslušnost a tím i „směr“ (levice/pravice) toho daného kandidáta. V malých a menších městech je toto spíše na škodu, v těchto obcích si voliči vybírají svého, ideálně nezávislého, kandidáta na základě osobních zkušeností s daným člověkem, a to ať už v pozitivním nebo negativním významu.

Česká republika má v porovnání s ostatními státy Evropy výrazně jinou sídelní strukturu, hlavně pak v počtu malých a menších „venkovských“ obcí. Jak je již uvedeno výše, v těchto obcích jsou jasně daná specifika komunální politiky, preference voličů a podobně.

Tato diplomová práce sleduje komunální politiku v konkrétní obci, která je svou velikostí a charakteristikou velmi blízká svým obyvatelům. Tak jako politika obecně, má i komunální politika svá specifika, která jednotlivé „politiky“ od sebe odlišuje, komplikovanost a specifičnost komunální politiky se snaží přiblížit tato diplomová práce, jež má podobu případové studie. Komunální politika byla i přes svoji náročnost a komplikovanost dlouhou dobu dosti podceňována.

Diplomová práce je rozdělena na dvě samostatné části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část vychází z odborné literatury, jasně vysvětluje základní pojmy platné na všech úrovních politiky s detailnějším přihlédnutím k lokální politice, tvorbou komunálních koalic, komunálním volebním systémem.

Praktická část se následně zabývá konkrétní Obcí Roudné, jejím představením, historií, demografií...praktická část vychází z údajů uvedených na stránkách Českého statistického úřadu, obzvláště pak výsledků voleb v obci v rozmezí let 1998-2018, stejně tak rozložení politických sil, případně vznikání a zanikání nových politických subjektů i důvodů, proč k takovým jevům docházelo a dochází?

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cíl práce spočívá ve zjišťování faktorů ovlivňujících charakter lokálního politického procesu v obci Roudné. Dílčí cíle práce budou v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat charakter lokálního politického procesu na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristiky místních konfliktních linií a jednání komunálních politických aktérů.

Diplomová práce sleduje obec Roudné v rozmezí volebních let 1998-2018.

2.2 Metodika

Tato diplomová práce je případovou studií. Ke sběru dat bylo využito zejména studium dokumentů, vlastní pozorování a následně zmiňované dotazování. Pro rozbor vývoje komunálního stranického systému bylo využito srovnání výsledků komunálních voleb mezi volebními lety 1998-2018, pro zjištění konfliktních linií a k analýze a interpretaci vztahů politických aktérů a jejich jednání pak bylo využito informací získaných z rozovorů s bývalými i současnými komunálními politiky. Praktická část diplomové práce vychází z polostrukturovaných rozhovorů s deseti bývalými i současnými zastupiteli obce, v nichž byla snaha o „spravedlivé“ rozložení počtu zastupitelů dle politických subjektů v obci, stejně tak byla snaha o zastoupení zastupitelů s různými „druhy“ pozic v zastupitelstvu obce. Rozhovory byly s výjimkou jednoho vedeny osobně (ten byl kvůli Covid 19+ veden telefonicky), všechny byly zaznamenávány na diktafon pro pozdější použití k vypracování této diplomové práce, všichni bývalí i současní zastupiteli se záznamem souhlasili, nicméně veškeré rozhovory byly vedeny anonymně, stejně tak v této práci jsou získané informace použity anonymně. Získané informace nebyly sdíleny ani mezi jednotlivými zastupiteli. Pro vypracování práce je využito výzkumného přístupu, který se snaží zohlednit odlišnosti politického procesu v různých kategoriích obcí.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa a samospráva, obec, obecní orgány

Veřejná správa je základní pojem správního práva. Právní definici nenajdeme v žádném právním předpisu, nicméně velká řada právních předpisů tento pojem používá. Někteří autoři (*Horzinková E., 2010*) označují definování a vymezení veřejné správy jako velmi složité, hlavně pak pro různorodost a mnohotvárnost správních činností i pro specifika vztahů, které ve státní správě vznikají. Čmejrek označuje veřejnou správu jako správní činnosti a úřady, které uskutečňují veřejnou politiku, působí ve veřejném zájmu, který dělí na ústřední, regionální a místní úroveň. Do výkonu veřejné správy můžeme zařadit výkon státní správy a také výkon samosprávy, kterou rozdělujeme na územní samosprávu, například obecní nebo krajskou, a zájmovou samosprávu, kam můžeme zařadit například profesní komory. (*Čmejrek J., Kopřiva, 2007*)

Balík považuje veřejnou správu za jakoukoliv veřejnou moc kromě moci zákonodárné a soudní.

„státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví“, oproti tomu „každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá“.

(LZPS České republiky, čl. 2, ods.2 a 3)

Jinými slovy veřejná správa smí vykonávat pouze to, co jí je výslovně uloženo zákonem, avšak soukromá správa může činit cokoli, co není zákonem zakázáno, stejně tak nesmí být nucena k ničemu, co zákon jasně nepřikazuje.

3.1.1 Obec

„Obec je základním územním samosprávním společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Má vlastní majetek a v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající“. (*zákon č.128/2000 Sb. o obcích*).

Právní úprava obcí je zakotvena v Ústavě České republiky, konkrétně v Hlavě sedmé a legislativě týkající se obecního zřízení. (*Čmejrek J., 2008*)

Obec spravuje zastupitelstvo obce a další orgány, kterými jsou: starosta, obecní úřad, rada obce, zvláštní orgány obce. Obec může vykonávat působnost přenesenou nebo samostatnou. Samostatná působnost je vlastní/samostatný výkon samosprávy, naproti tomu přenesená působnost je, když některé pravomoci státu přecházejí na obec. Dle zákona do samostatné působnosti obce patří především záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů a záležitosti, které stanovuje zákon. (*Balík S., 2009*)

Obec je také veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, se kterým hospodář na území, které je jasně vymezeno hranicí. Obec vystupuje vlastním jménem a nese odpovědnost ve všech právních vztazích. Obec se stará o potřeby svých občanů a jejich všestranný rozvoj, zároveň mezi úkoly obce patří ochrana veřejných zájmů, které můžeme najít v zákonech a dalších právních předpisech. Obec tvoří územní celek s jasně vymezenými hranicemi. (*Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích*).

Pojem venkov můžeme označit jako geografický pojem, který lze vymezit hlavně ze sociálně geografických charakteristik. Do těchto charakteristik spadá počet obyvatel, dále hustota obyvatel. Hranici počtu obyvatel, která se obvykle používá pro hranici venkovské a městské obce je 2000 respektive 3000 osob. Hustota obyvatel je stanovena na 150 obyvatel na km². Jako venkovskou obec můžeme označit obec, která má maximálně 2 000 obyvatel a zároveň nemá více jak 50 % ekonomicky aktivních obyvatel. (*Bernard, Kostecký, Illner, Vobecká, 2011*)

Obcí můžeme nazývat vesnice, města, statutární města, tedy jakákoli místa s vlastní samosprávou. V hovorové češtině je však výraz „obec“ spíše přisuzován menším celkům, často jako protiklad ke slovu „město“. (Čmejrek a kol., 2009)

Rozdělení na vesnice, městyse, města je dáno jak rozlohou, tak také počtem trvale hlášených obyvatel a zalidněností oblasti, nicméně ne vždy tomu tak bývá, jsou zde i jisté výjimky, existují zde ale jasné podmínky pro udělení statutu městyse, města nebo i statutárního města. Balík dokonce upozorňuje na jistý paradox v dělení obcí, kdy označení obec/městys/město/statutární město je pouze symbolické označení (s výjimkou několika statutárních měst). Ve své teorii uvádí, že rozsahem kompetencí obce s počtem 3000 obyvatel je totožný s rozsahem kompetencí dvoutisícového městyse nebo tisícového města, jediný rozdíl je dle něho právě pouze ve faktickém označení obecních orgánů, tedy zastupitelstvo obce/městyse/města/statutárního města, rada obce/městyse/města/statutárního města, starosta obce/městyse/města/primátor, obecní úřad/úřad městyse/městský úřad/magistrát. (Balík, 2009)

Hlavní město Praha je zcela mimo tuto kategorizace, ta se řídí zvláštním zákonem č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze.

3.1.2 Orgány obce

Jelikož je obec považována za veřejnoprávní korporaci, může jednat pouze prostřednictvím svých orgánů neboli funkcionářů. Zákon o obcích rozlišuje zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce či komise. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

Obec je samostatně spravovaná zastupitelstvem. (Ústava ČR, článek 101, zákon 128/2000 Sb. o obcích)

3.1.2.1 Zastupitelstvo obce

Základním orgánem obecní samosprávy je obecní zastupitelstvo. Tomu se dostává mimořádného postavení, jako jediný obecní orgán je zakotveno ústavně (zákonná úprava zákona č. 128/2000 Sb., §67-98), o jeho složení rozhodují sami občané v komunálních volbách. Zastupitelstvo je voleno na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Mandát zastupitelstva je 4 roky, počet jeho členů určuje předchozí zastupitelstvo, ten

musí být znám nejpozději 85 dnů před konáním řádných komunálních voleb, při stanovení počtu zastupitelů se přihlíží zejména k počtu obyvatel obce a k její velikosti. Zastupitelstvo obce je považováno za hlavní orgán obce, jelikož jeho členové jsou demokraticky přímo voleni občany obce v komunálních volbách. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

Zákon o obcích pak v § 68 stanoví rozmezí minimálního a maximálního možného počtu členů zastupitelstva následovně:

Tabulka 1: počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce

počet obyvatel	počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	5 až 15 členů
od 500 do 3.000 obyvatel	7 až 15 členů
od 3.000 do 10.000 obyvatel	11 až 25 členů
od 10.000 do 50.000 obyvatel	15 až 35 členů
od 50.000 do 150.000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150.000 obyvatel	35 až 55 členů

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona 128/2000 Sb, § 68

Podle původního znění zákona č. 128/2000 Sb. mohlo mít zastupitelstvo v nejmenších obcích do 500 obyvatel nejvýše devět členů. To ovšem znamenalo, že si tyto obce nemohly zřídit radu, protože počet členů rady nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva a rada se nevolí v obcích, v nichž zastupitelstvo má méně než 15 členů. Proto bylo novelizací zákona o obecním zřízení nejmenším obcím umožněno volit patnáctičlenné zastupitelstvo. (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

Každému z členů zastupitelstva ze zákona 128/2000 Sb. vznikají při výkonu své funkce jak práva (128/2000 Sb. , § 82) jako například vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům i komisím návrhy na projednání, tak také povinnosti (128/2000 Sb. , § 83), jako například povinnost účastnit se zasedání zastupitelstva obce případně zasedání jiných orgánů obce, jejichž jsou členy, plnit úkoly jednotlivých orgánů. (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

Zastupitelstvo volí ze svých řad starostu obce, místostarosty a další členy obecní rady, odvolává je z funkce, stanovuje počet členů rady obce, určuje počet dlouhodobě uvolněných členů tohoto zastupitelstva, schvaluje územní plán obce, program rozvoje obce, obecní rozpočet a závěrečný účet obce, zřizuje trvalé i dočasné finanční fondy obce, zřizuje a ruší příspěvkové organizace, schvaluje jejich zřizovací listiny, vydává obecně závazné vyhlášky, vyhlašuje místní referendum a další dle zákona 128/2000 Sb., §35, ods. 1. (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

3.1.2.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem v samostatné působnosti obce, je přímo odpovědná zastupitelstvu obce. Je tvořena starostou obce, jejími místostarosty a dalšími členy. Členové rady jsou voleni z členů zastupitelstva obce. Jak bylo již zmíněno výše, rada obce se nevolí v obcích s menším počtem zastupitelů nežli patnáct. Funkce v radě obce jsou závislé na funkci zastupitele, tedy ukončí-li kdokoli ze členů rady své působení v zastupitelstvu obce, automaticky tím zaniká jeho funkce v radě obce. Jednání rady jsou neveřejná, dochází k nim dle konkrétních potřeb rady. Rada obce je usnášeníschopná při účasti nadpoloviční většiny rady, stejně tak jako schvalování projednávaného. Z každého jednání rady je vyhotoven zápis, u nějž jsou nutné podpisy starosty a místostarosty obce, zápis je přístupný zastupitelům obce. Rada překládá své náměty a plány zastupitelstvu. (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

3.1.2.3 Starosta

Starosta obce musí být občanem České republiky. Je volen z řad zastupitelů na ustavující schůzi zastupitelstva, za své konání a jednání je zastupitelstvu odpovědný. Starosta obce zastupuje obec navenek, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, dává podněty k jednání zastupitelstva nebo rady obce, tuto také osobně vede. Radu obce může starosta odvolat v takovém případě, kdy tato koná nekorektně, odvolání rady musí starosta oznámit na shromáždění zastupitelstva. (Čmejrek J., 2008). Nemá-li obec svého tajemníka, zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obci.

Starosta „sedí“ v čele obecního úřadu, jež tvoří spolu s místostarostou (místostarosty), tajemníkem obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena a zařazených zaměstnanců obce (například účetní).

3.1.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, případně místostarosty, tajemníkem obecního úřadu, pokud je tato funkce zřízena a dále zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. V čele obecního úřadu působí starosta obce. Obecní úřad je rozdělen na jednotlivé odbory a oddělení a tyto jednotlivé úseky zřizuje rada obce. V samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly, které mu svěřilo zastupitelstvo či rada obce, dále pomáhá v činnosti výborům a komisím a rozhoduje v případech, které byly stanoveny zákonem o obecném zřízení nebo zvláštním zákonem. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

3.2 Komunální volební systém

Jedním ze základních pilířů demokracie jsou volby, v našem případě volby do obecních zastupitelstev. Volby umožňují voličům/občanům vybírat mezi různými politickými uskupeními, pro ně nejvhodnějšími alternativami pro vedení obce. Jejich hlavní úlohou je zajištění rozložení politických sil v obci a výběr odpovídající reprezentace obce. Volby také určují současné požadavky a priority obce. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

Volby do obecních zastupitelstev se řídí zákonem č.491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí. Zastupitelé jsou voleni na 4 roky. Obecní volby jsou jednou z nejdůležitějších forem politické účasti občanů. Výsledky voleb ukazují preference voličů a upozorňují na momentální priority občanů. Dávají voličům možnost kontroly exekutivních i zastupitelských orgánů, ti je v případě nespokojenosti v dalších volbách svými hlasy mohou obměnit. Jen při zaručení principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva mohou volby plnit i své základní funkce, a to funkci kontrolní, legitimizační a integrační. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

3.2.1 Volební právo

Volební práva je buďto aktivní, nebo pasivní. Jejich všeobecné zásady byly stanoveny již v roce 1990. Pro komunální volby platí všeobecně minimální věková hranice 18 let, trvalý pobyt v dané obci, státní občanství ČR, samozřejmostí je pak právní způsobilost. V roce 2001 vzniká mezinárodní úmluva, která přiznává volební právo a dovoluje i lidem bez českého občanství volit ve volbách do obecních zastupitelstev, je k tomu však zapotřebí volební průkaz. (*Balík, 2009*)

Ústava České republiky mluví o zásadách volebního práva, kterými jsou rovnost, přímost, všeobecnost a tajné hlasování. Rovností se rozumí, že každý hlas má stejnou váhu, každý volič má pouze jeden hlas. Přímost znamená, že volba musí být provedena fyzicky přímo voličem. Tajným hlasováním se pak rozumí skutečnost, že žádný z odevzdaných hlasů nesmí být přímo spojen s konkrétním voličem. (*PS ČR online, 2019*)

3.2.2 Mandát

Mandát člena zastupitelstva vznikne jeho zvolením, čímž rozumíme ukončením hlasování. Řádné volby končí druhý volební den, zpravidla je tímto dnem sobota, konec hlasování pak bývá stanoven na 14:00 hod. (*Balík, 2009*)

Pro získání mandátu/mandátů je nutné, aby kandidující subjekt/strana, překročil 5% všech platných hlasů. Při rozdělování mandátů se zde také přihlíží k pořadí jednotlivých kandidátů z kandidátní listiny, toto pořadí je určující pro přidělení mandátu. Vzhledem k tomu, že obecní volby jsou v „režimu“ vícemandátové otevřené volby, tzv. „kroužkování“ může pořadí kandidátů na listině úplně promíchat a i ze stranického leadera udělat neúspěšného kandidáta a z „outsidera“ vítěze. K tomu je však ještě potřeba, aby počet preferenčních hlasů překročil minimálně o 10% průměrný počet hlasů strany, na jejíž listině se kandidát nachází. Může se jednat i o více kandidátů v posledních míst kandidátní listiny v jednom volebním obvodu v jedné volbě.

3.2.3 Volební systém v České republice

Volební systém je ve své podstatě metoda, jakou se převádí vůle voličů na volený zastupitelský orgán. V podstatě se jedná o přeměnu hlasů voličů na mandáty. K tomu se používají dva základní způsoby, totiž většinový a proporcionální, jež se od sebe liší konstrukcí volebních obvodů. Většinový systém se využívá v jednomandátových obvodech, zatímco proporcionální systém v obvodech vícemandátových.

Základními komponenty volebního systému jsou právě volební obvod, dále pak struktura hlasu, forma kandidatury, volební klauzule a volební formule. *(Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)*

Oba zmiňované systémy mají své výhody a nevýhody, oba mají různé podoby. *(Čmejrek J. 2010)*

Komunální volby jsou řízeny zákonem č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí. Volby do obecních zastupitelstev se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Při volbách dochází k tajnému hlasování, výsledky voleb jsou na základě poměrného zastoupení. V komunálních volbách je funkční období, tedy délka mandátu, 4 roky.

Volby jsou základem zastupitelské demokracie, jsou jednou z nejzásadnějších možností zapojení se občanů do politiky. Ukazují názory a priority občanů a zjišťují současné požadavky a preference ve společnosti. Hlavní funkcí voleb je v daném politickém celku zjistit aktuální rozložení politických sil a následně mezi ně rozdělit mandáty. *(Čmejrek J., 2008)*

Další funkce voleb jsou funkce kontrolní, legitimizační funkce a integrační. Aby mohly být funkce plněny, musí být volby založeny na principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Další důležitou podmínkou je politická pluralita a svoboda volby. *(Čmejrek J., 2010)*

3.2.4 Český komunální systém

Komunální systém v České republice udává, že mohou v komunálních volbách volit nejen občané České republiky, ale také občané některých cizích zemí. Zásadní podmínkou pro účast ve volbách je trvalý pobyt v obci a voličský lístek. Český komunální systém je založený na principu, že každý volič má tolik hlasů, kolik je zastupitelských mandátů v obci. Může tedy volit nejen celé kandidující uskupení nebo politickou stranu, ale také může tzv. kroužkovat, čímž se dá mimo jiné výrazně zamíchat pořadím na kandidátce, i z „outsidera“ se může stát vítěz voleb. V případě, že tyto preference volič udává napříč kandidátkami, jedná se o panašování.

3.2.5 Volební obvod

Zásadním prvkem je velikost volebního obvodu. Tu neurčuje územní rozloha ani počet obyvatel či voličů, ale počet přidělovaných mandátů v tomto volebním obvodu. (*Čmejrek J., 2008*)

Určujícím faktorem pro velikost volebního obvodu je počet mandátů, které jsou mezi jednotlivé volební obvody rozdělovány. Významná je pak také proporcionalita voleb, i ta velikost volebního obvodu velmi zásadně ovlivňuje. Čím menší je volební obvod, tím menší počet mandátů je v něm přiděleno a tím menší proporcionalita zde je a naopak. S volebním obvodem úzce souvisí také takzvaná volební geometrie, někdy také nazývaná gerrymandering, která v tomto případě představuje možnou manipulaci s hranicemi volebních obvodů. To může vést ke zlepšení volebního výsledku některých kandidátů nebo i kandidátních listin. Tato „strategie“ se využívá převážně ve volebních obvodech jednomandátových. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

3.2.6 Struktura hlasu

Pojem struktura hlasu představuje jakousi formu přeměny rozdílných politických preferencí voličů do jednotné podoby hlasování. Volební hlasy dále rozlišujeme na jediný a vícenásobný. Kombinací těchto způsobů hlasování můžeme dosáhnout různých variant struktury hlasů. (Čmejrek J., 2010).

Volební způsob jediného hlasu lze využít u personální kandidatury v jednomandátových obvodech, ve vícemandátových obvodech pak pouze s přísně vázanými kandidátními listinami. Vázané kandidátní listiny často využívají preferenčního hlasu. Pro otevřené kandidátní listiny je vhodný kombinovaný hlas, kdy volič může zvolit různé kandidáty z více kandidátních listin. (Čmejrek J., 2008)

3.2.7 Formy kandidatury

Kandidatura závisí na volebním obvodu, může být buď jednomandátová, nebo vícemandátová. Zatímco v obvodech jednomandátových volič vybírá mezi jednotlivými kandidáty, zde se pak jedná o tzv. kandidaturu personální, naproti tomu ve vícemandátové kandidatuře se voliči rozhodují mezi kandidátními listinami, na nichž je zpravidla více kandidátů, nežli je mandátů v daném volebním obvodu. Příkladem jednomandátové kandidatury jsou volby do horní komory parlamentu, tedy do senátu. Vícemandátová kandidatura se dále dělí na přísně vázanou kandidaturu, vázanou kandidaturu a na volnou, nebo také otevřenou kandidaturu. Přísně vázaná kandidatura má jasně stanovené pořadí kandidátů, které volič nijak nedokáže ovlivnit nebo měnit, v případě vázané kandidatury je toto tzv. kroužkování možné, v případě otevřené kandidatury voliči nejsou omezeni pouze jednou kandidátní listinou. Tento typ se používá pro volby do obecních zastupitelstev. (Čmejrek, 2010)

3.2.8 Volební klauzule

Volební klauzule, někdy také uváděná jako uzavírací klauzule, představuje stanovený minimální počet hlasů, jakýsi uměle určený práh pro vstup do skrutinia, tedy zastupitelského orgánu. V něm se rozdělují jednotlivé mandáty. Aby se kandidující strana mohla na rozdělování mandátů vůbec podílet, musí nejdříve překročit tuto klauzuli. Uzavírací klauzule je užíváno zejména ve volebním systému proporcionálním, kde má za úkol hlavně zabránit přílišné roztržitosti zvoleného zastupitelského orgánu. Jedná se o tzv. redukční funkci.

V České republice je tato klauzule používána u všech typů voleb s poměrným zastoupením, tedy u voleb do poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu, ve volbách do krajských i obecních zastupitelstev. Uzavíratelná klauzule u všech těchto typů voleb nastavena na 5%. Hranice 5% se u voleb do poslanecké sněmovny může zvýšit na 10% u koalic dvou subjektů nebo 15% při koalici tří subjektů. U koalic tvořených čtyřmi a více stranami je klauzule „zastropovaná“ na 20%. V krajských volbách zůstává uzavíratelná klauzule stejná.

V případě voleb do obecního zastupitelstva se volební klauzule může dokonce i snižovat a to hlavně v zájmu udržení politické soutěže mezi jednotlivými kandidáty nebo kandidátními listinami. Navíc je v obecních volbách klauzule přepočítána dle počtu míst na kandidátních listinách, pětiprocentní hranice tak platí pouze pro zcela plné kandidátní listiny. U voleb v malých obcích může dojít k tomu, že přirozený práh, tedy počet hlasů potřebných pro získání mandátu, je vyšší než umělý práh a volební klauzule je v podstatě zbytečná. Riziko volební klauzule spočívá v tom, že její redukční funkce může přerůst do funkce konzervační, omezením politické soutěže brání vstupu jiných, zpravidla nových, politických subjektů do skrutinia, čímž upevňuje pozici těch nejsilnějších subjektů. K tomuto dochází v České republice nejčastěji ve volbách do krajských zastupitelstev. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

3.2.9 Volební formule

Volební formule je faktické převádění voličských hlasů na jednotlivé mandáty. Jedná se o matematickou operaci, jež vychází z příslušného volebního zákona. Volební formule může být buď většinová nebo proporcionální. Většinové volební formule se využívají ve volebních obvodech jednomandátových, proporcionální volební formule se pak využívá ve volebních obvodech vícemandátových. V České republice o jednomandátovém volebním obvodu s většinovou volební formulí hovoříme v podstatě pouze v případě voleb do horní komory parlamentu ČR, všechny ostatní volby jsou pak volbami vícemandátovými a proporcionální volební formule je využita u všech z nich. V případě voleb do Evropského parlamentu je pak v podstatě celá Česká republika jedním volebním, vícemandátovým obvodem. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

Při aplikaci proporcionální volební formule je jedná buďto o princip volebních kvót anebo o princip volebních dělitelů. Volební kvóta je hraniční počet hlasů, které jsou potřeba pro získání daného mandátu. Kandidátní listina pak získá tolik mandátů, kolikrát můžeme dělit počet hlasů onou volební kvótou. U principu volebních dělitelů jsou volební zisky postupně děleny řadou dělitelů. Poté jsou mandáty přiděleny těm subjektům, jejichž podíl na volebním zisku byl největší. Tento princip volební formule můžeme členit dle posloupnosti dělitelů na:

- 1: d'Hondtovu volební formuli...:1, 2, 3...n
- 2: Sainte-Lague volební formuli...:1, 3, 5...2n-1
- 3: Dánskou volební formuli...:1, 4, 7...3n-2
- 4: Imperialiho volební formuli...:2, 3, 4...n+1

přičemž n představuje celkový počet mandátů.

Zásadní vliv na proporcionalitu voleb má právě velikost intervalů a také výše prvního dělitele. Silná uskupení těžší spíše z menších intervalů a vyššího prvního dělitele, zatímco menším uskupením více vyhovuje nižší první dělitel a větší intervaly. Velmi důležitou roli pak hraje také počet rozdělovaných mandátů, respektive velikost volebního obvodu. Čím větší volební obvod, tím menší vliv na něj volební formule má, proporcionalita výsledků voleb stoupá.

3.3 Komunální stranická spektra, fenomén „nezávislosti“

Funkcí politických stran je být jakýmsi prostředníkem mezi občany a politickou mocí, politické strany se pro občany staly důležitým nástrojem aktivní spoluúčasti na politickém demokratickém procesu, politické stranictví se stalo zásadní součástí zastupitelské demokracie. Politické stranictví se začalo rozvíjet již koncem 19. a začátkem 20. století, převážně v rozvinutých zemích. Vznikaly moderní demokratické systémy a v politickém životě se objevovaly široké vrstvy společnosti. V České republice nejvíce politických stran začalo vznikat až po roce 1989, mezi nejstarší strany na území České republiky pak považujeme KSČ/M, KDU-ČSL a ČSSD. (*Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010*).

Ve volbách do PS ČR v roce 2020 KSČM a ČSSD poprvé nezískaly potřebných 5% hlasů pro vstup do sněmovny.

Na lokální úrovni je působení politických stran závislé převážně na velikosti obce, respektive počtu jejích obyvatel. Česká republika má v evropském srovnání výrazně odlišnou strukturu obcí. V porovnání s rokem 1989 se počet obyvatel České republiky zdvojnásobil, rozložení politického stranictví je v závislosti na velikosti obcí významně rozdílné. Ve větších obcích a městech bojují o přízeň voličů nejen místní politické spolky a uskupení, ale i velké politické strany s národní působností a působností v parlamentu. Ve městech mají politické strany s národní působností větší podporu voličů v porovnání s nezávislými uskupeními, v menších obcích je tomu právě naopak, voliči volí více „srdcem“, dávají na znalost kandidáta, více podléhají sympatiím, i z tohoto důvodu si parlamentní strany na komunální úrovni na své kandidátní listiny často zařazují tzv. nezávislé kandidáty. (*Bubeníček V., Čmejrek J., Čopík J., 2010*)

3.3.1 Fenomén nezávislosti

Charakteristickým rysem komunální politiky bychom mohli nazvat skutečnost, jak hojně jsou na úrovni komunální politiky zastoupeni nezávislí kandidáti nebo jejich nejrůznější sdružení. A právě tím jsou tito kandidáti těmi nevhodnějšími pro lokální politický systém. (*Čmejrek J., 2008*)

Fenomén nezávislosti je s komunální politikou v České republice poměrně úzce spjat. Převážně v menších obcích jsou nezávislí kandidáti mnohdy jedinou možností sestavení politického subjektu. Problém může nastat při samotném zpracování výsledků voleb. Nezřídka je za nezávislostí kandidáta skrytá taktika umožňující nezávislým sdružením představit kandidátku, kterou mívají velké strany. Voliči v menších obcích vnímají nezávislé kandidáty jako kandidáty schopné spolupracovat, jsou pracovití, naproti tomu velké strany jsou vnímány jako „molochy“ s vyššími než lokálními zájmy. S rostoucí velikostí obce klesá množství nezávislých kandidátů a sdružení. (Čmejrek J., 2008.)

Parlamentní strany ani jiné politické subjekty se na úrovni komunální politiky nedokážou obejít bez nezávislých kandidátů na svých kandidátních listinách. Může to být způsobeno jednak nižším počtem kandidátů v členské základně stran, stejně tak může jít o snahu vylepšit image strany, neboť zde platí, že čím více je kandidátní listina zaplněna, tím větší výhodu strana získává z hlediska struktury hlasů. Další důvod pro zařazení nezávislých kandidátů je ryze taktický, kdy je předpoklad snazší tvorby koalice s nezávislými kandidáty. V menších obcích mohou pak být obecní orgány tvořeny pouze nezávislými kandidáty, případně jejich společnými sdruženími. Čím je pak obec větší, tím se zpravidla počet nezávislých kandidátů na kandidátních listinách snižuje. (Bubeníček V., Čmejrek J., Čopík J., 2010)

Ve větších obcích a městech jsou nezávislí kandidáti bráni téměř jako „doplňek“ kandidátní listiny, jejich úloha se výrazně snižuje. Neznamená to však, že by se ve větších nebo i velkých městech vůbec neobjevovali. Nezávislí kandidáti nebo nezávislá sdružení tvoří často v malých a menších obcích jedinou formu politického zastoupení, kde je jejich role na politickém dění obce dosti významná. (Bubeníček V., Čmejrek J., Čopík J., 2010)

3.4 Komunální konfliktní linie

Českou politickou scénu lze v národnostní, sociální i etnické struktuře považovat za poměrně homogenní. Nejzásadnější spor v České republice je spor mezi levicí a pravicí, čemuž říkáme socioekonomická konfliktní linie. (Hloušek V., Kopeček L., 2004). Mezi politology panuje shoda na tom, že čím menší obec je, tím menší je i prostor pro vznik politických neshod a rozbrojů, založených na ideologicky odlišných názorech. Dle některých autorů lze zdroj „politických konfliktů“ v malých obcích najít spíše na úrovni osobních

vztahů mezi jednotlivými aktéry nežli v zásadních ideologických přesvědčeních. Pokud k něčemu takovému přesto dochází, vzniká zde otázka, v jakém rozměru konflikt vzniká? *(Bubeníček V., Čmejrek J., Čopík J., 2010)*

Spory mezi jednotlivými politickými subjekty mohou vznikat také například v malých obcích, v nichž nebo v jejichž bezprostředním okolí se nachází větší množství turisticky zajímavých míst, chatové oblasti...Spory pak často vznikají na jednoznačně osobních základech mezi tzv. „starousedlíky“ a náplavou“, tedy místními obyvateli a lidmi, kteří obec „využívají“ pouze pro rekreaci. Olej do ohně takových konfliktů pak přilévá skutečnost, kdy majitel rekreačně využívané nemovitosti tuto pronajímá, v obci je tedy „v sezóně“ každý týden někdo „nový“. Sporům se dá částečně předejít tím, že se „náplava“ nikterak neúčastní nebo nezasahuje do politického života obce, což se však v praxi prakticky neděje, neboť i ti mají své vlastní zájmy, dosti zřídka korespondující se zájmy místních nebo obce jako celku. Další podíl na vzniku konfliktů má generační obměna obyvatel obce. Mladší obyvatelstvo dosti často neparticipuje na místních zvyklostech a tradicích, naproti tomu se mnohdy snaží zavádět nové. *(Bubeníček V., Čmejrek J., Čopík J., 2010)*

Další konfliktní situace mohou vznikat i v důsledku rozvoje obcí, nejčastěji se tak děje v obcích, v nichž vznikají tzv. „satelitní města“, tedy části obcí s novou, většinou domovní zástavbou. V obcích se v relativně krátké době výrazně změní dopravní situace, ať už v možnostech parkování, zvýšení dopravního provozu, nedostatečnost místní infrastruktury, která na takový a tak rychlý nárůst nebyl koncipována ani připravena. Obyvatelé „z obou táborů“ pak na obec tlačí, aby jejich problémy co nejrychleji vyřešila, mnohdy se však rozcházejí v představách na řešení těchto konfliktů, což nezřídka vede ke vzniku sporu.

3.5 Komunální politické koalice

Při fungování volebního a politického volebního systému v České republice pouze velmi zřídka získá více jak polovinu všech hlasů jen jedna politická strana. To je hlavní důvod, proč mezi sebou politické strany uzavírají takzvané koalice. Způsoby, motivy i taktizování při uzavírání oněch politických koalic se politologové zabývají již od poloviny 20. století. *(Balík S., 2006)*

Vytváření koalic všeobecně zkoumají dvě teorie, a to „Office-seeking theory“ a „Policy-seeking theory“. Podle „Office-seeking theory“ je touha po moci a zásadním podílu na vládnutím tím hlavním motivem politických stran k utváření politických koalic. Podíl je měřen počtem získaných mandátů, respektive pozic a křesel v zastupitelstvech. Tento model je „doma“ ve Spojených státech Amerických. Oproti tomu „Policy-seeking theory“ studuje politickou náplň vznikajících koalic. „Policy-seeking theory“ si zakládá na empirickém výzkumu, političtí zástupci se svojí účastí v koalicích snaží hlavně o maximální prosazení svého politického programu. Na rozdíl od první teorie, která chce hlavně získat politickou moc, v této teorii je na prvním místě realizace politické vize. Tato teorie je etablována v evropském politickém systému. (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

3.5.1 Typy koalic dle Stanislava Balíka

Koalice má přesně tolik členů, kolik je nutně potřebných k získání většiny. Členové takové koalice jsou si názorově blízko, taková koalice představuje nejlogičtější vyústění výsledků voleb. (Balík S., 2009)

Stanislav Balík dělí koalice podle míry soutěživosti na dvě základní kategorie, totiž na kategorii minimálně vítěznou a kategorii nadměrnou. Toto dělení však nenaznačují nic o politické kultuře v obci. Balík proto vytvořil ještě druhou úroveň rozdělení, a to úroveň třídní, jež zohledňuje množství politických subjektů, druhou úrovní jsou typy koalic, ty mají souvislost s myšlenkovou blízkostí nebo vzdáleností jednotlivých koaličních členů. Jednotlivé třídy mají vztah k různým typům koalic, k oběma se však vztahuje velká koalice. K nadměrné koalici řadíme nadměrně myšlenkově propojené koalice, nadměrně nepropojená koalice, široká koalice a koalice všestranná. Naproti tomu ke koalici minimálně vítěznou řadíme minimálně vítěznou nepropojenou a minimálně vítěznou propojenou koalice.

Minimálně vítězná ideově propojená koalice je koalice s takovým počtem politických subjektů, který je nutný k získání většiny. Jde o typ koalice, kde jsou si členové koalice názorově blízko. Aktéři této koalice se řídí motivy teorie racionální volby, tato koalice se považuje za nejlogičtější vyústění povolební situace v obci. Volič má tak naději

a víru v možnou proměnu místní politiky a to právě prostřednictvím výsledků voleb. (*Balik S., 2009*)

Minimální vítězná ideově nepropojená koalice se vyznačuje tím, že je poskládána z nejmenšího možného počtu členů, jež je však dostačující k získání potřebné většiny. Tato koalice je vytvářena politickými subjekty z opačných částí politického spektra, není názorově propojená. Tento typ koalice je charakteristický právě spoluprací ideově naprosto odlišných politických subjektů, opozici tvoří více politických subjektů než jen jeden.

Tento typ koalice může vzniknout ve dvou situacích:

První povolební situací je stav, kdy vítěz voleb není schopen vytvořit první typ koalice, tedy minimální vítěznou ideově propojenou. Důvodem je skutečnost, že zde není vůle a spojení se zástupcem druhého politického uskupení a k vytvoření tzv. velké koalice, tedy spolupráce dvou nejvýznamnějších, ale názorově odlišných politických subjektů, takže ani není s kým tuto koalici sestavit.

Ve druhém případě sice je s kým koalici sestavit, nicméně politické subjekty nejsou ideově propojené, koalice tak proto nevznikne z personálních důvodů. (*Balik S., 2009*)

Nadměrná ideově propojená koalice se vyznačuje tím, že zde nesmí být reprezentovány dva protilehlé názorové póly, je zde patrná a nutná názorová shoda nebo alespoň názorová podobnost politických subjektů v koalici, nejedná se o spolupráci názorově rozdílných subjektů. Charakteristická je pak přítomnost minimálně jednoho člena „navíc“, bez jehož hlasu má i tak koalice svou většinu. (*Balik S., 2006*)

Nadměrně ideově nepropojená koalice naproti předchozímu typu koalice nemá názorově propojené politické subjekty, což je v podstatě jediný, ale zásadní rozdíl mezi těmito dvěma typy koalic. Tento typ koalice se dosti podobá typu koalice minimálně vítězně nepropojené, i zde však platí podmínka alespoň jednoho člena koalice „navíc“. Na rozdíl od široké koalice, která má v opozici jen jeden politický subjekt, zde je nutné dodržet podmínku více opozičních politických subjektů. I přesto je tento typ koalice občas se širokou či velkou koalici zaměňován. (*Balik S., 2006*)

Velká koalice má jasnou ideovou linku. Základním předpokladem velké koalice je dlouhodobá spolupráce koaličních partnerů, za což se považuje doba delší nežli jedno volební období. Jedná se o situaci, kdy spolu spolupracují dva významné, avšak myšlenkově rozdílné subjekty. Tento typ koalice může vzniknout i za předpokladu, že lze uzavřít minimální vítěznou ideově propojenou koalici. Velkou koalici ji však označujeme pouze tehdy, jsou-li jejími členy v protikladném postavení dva názorově rozdílné politické subjekty. *(Balík S., 2006)*

Široká koalice je dalším spojením politických subjektů, jež patří do kategorie nadměrných koalic. Jedná se o vícečlennou koalici, ve které spolu spolupracuje více názorově odlišných politických subjektů. K získání většiny potřebuje kooperaci několika subjektů. V široké koalici můžeme najít všechny významné politické subjekty, v opozici pak stojí jediný. *(Balík S., 2006)*

Všestranická koalice, kterou někdy nazýváme také koalici všekrajskou, všeobecní nebo všenárodní, je koalice, do níž patří veškeré významné politické subjekty, u kterých není patrný jasný odstup od ostatních politických subjektů. Jde o koalici, jejíž význam tkví ve spolupráci, empatii, vzájemné pomoci a spojitosti politických subjektů. Do jisté míry se může jednat o strategii nebo taktiku do dalších komunálních voleb, současný vítězný politický subjekt se snaží jít spíše cestou dohody a spolupráce pro případ, kdyby v následujících volbách vítězní nebyli. Spoléhají tak na to, že i ostatní subjekty by se v případě vítězství zachovaly stejně a takzvaně je „nevyšachují“ z politického dění. Tato taktika často předchází konfliktům mezi politickými subjekty. *(Balík S., 2006)*

3.5.2 Typy koalic dle Petra Jüptnera

Sestavování politických koalic v komunální politice je zásadně ovlivněno osobními vazbami, schopnostmi, dovednostmi a charakterem konkrétních kandidátů. Toto velmi úzce souvisí s velikostí obce, tedy i velikostí zastupitelstva a v podstatě nepolitickou podobou některých systémů na lokální úrovni. Politické systémy na lokální úrovni je nejednotný a nelze na něj nahlížet pouze z jednoho úhlu pohledu. Systémy tvorby politických koalic tak může dělit právě podle velikosti jednotlivých obcí a 4 základní typy a to nejmenší obce (NO),

menší střední obce (MSO), větší střední obce (SVO) a největší obce (NO). Tato klasifikace obecních koalic se promítá právě v těchto kategoriích. *(Jüpner P., 2004)*

V obcích do 1.700 obyvatel, tedy v nejmenších obcích (NO), tvoří kandidátky v komunálních volbách hlavně nezávislí kandidáti. V těchto obcích pak vznikají zpravidla koalice typu „každý s každým“. V případě, že jsou kandidáty členové etablovaných národních politických stran, i tak jednájí spíše jako uskupení kandidátů než oficiální politická strana, ve většině obcí této velikosti jsou politické strany vnímány spíše negativně. Koalice zde fungují poměrně snadno, všichni mají stejný cíl, někdy možná s jinou představou o jeho dosažení, ale ve výsledku si spíše pomáhají a vycházejí si vstříc. Vznik minimální vítězné koalice je zde velmi vzácné. *(Jüpner P., 2004)*

Menší a střední obce (MSO) „pracují“ s počtem obyvatel v rozmezí 1.701-9.000. V těchto obcích se srovnávají síly nezávislých kandidátů s kandidáty etablovaných politických stran. V obcích této velikosti můžeme pozorovat přímo úměrně rostoucí počet politických stran s rostoucím počtem obyvatel, nejedná se zde však pouze o politické strany s národní působností, ale také o strany lokální a regionální, jejichž kandidátky jsou zpravidla sestaveny z nezávislých kandidátů. Koalice v těchto obcích jsou stále výrazně ovlivňovány osobními vazbami mezi kandidáty a voliči. *(Jüpner P., 2004)*

Větší střední obce (VSO) s počtem obyvatel v rozsahu 9.001 – 45.000. Zde se již na kandidátkách setkáváme převážně s registrovanými straníky kandidujících politických stran, nezávislá uskupení zde již zpravidla nejsou. Angažování nezávislých kandidátů pak probíhá prostřednictvím lokálních a regionálně-komunálních uskupení. Koalici tvoří převážně politické strany, které mezi sebou mohou tvořit vztahy vedoucí k dlouhodobé spolupráci. Tzv. „jádro“ koalic, fungující na zmiňovaných osobních vazbách, se zde většinou již zcela vytrácí.

Největší obce, tedy obce s více než 45.000 obyvateli, již mají ve svém politickém zastoupení zásadně velké politické strany. Nezávislá uskupení ani jednotliví nezávislí kandidáti se zde již nevyskytují. Jednání o koalicích je zde vedeno zásadou „vlády a opozice“, tedy rivalitou mezi jednotlivými stranami. V obcích této velikosti se při

sestavování koalic již definitivně jedná o významný politický proces, většinou zde vznikají velké koalice. (*Jipner P., 2004*)

3.6 Model lokální demokracie

Z hlediska lokálních modelů demokracie lze jako základní definici pro typologizaci obcí s úspěchem použít sestavování kandidátních listin. Za předpokladu, že způsob sestavování kandidátních listin je předurčen zavedenými vzorci chování, běžnými způsoby nacházení shody v konkrétním komunálním politickém prostředí v malých obcích lze toto pokládat za hlavní předvolební, nezřídka i jediné politické aktivity.

Předvolební sestavování kandidátních listin má buďto úroveň rivality, tedy vychází z charakteru boje o hlasy voličů, anebo úroveň místního stranického systému. Obě tyto úrovně jsou nejvýznamnějšími hledisky k určení základního modelu pro sestavování kandidátních listin, typologizace a určení lokálních modelů demokracie. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J, 2010*)

Úroveň rivality ukazuje soutěživost zvoleného systému a lze ji považovat za vhodné, možná nejvhodnější kritérium pro pojmenování charakteru komunální volební soutěže. Tato soutěživost neurčuje jen formát stranického systému, zásadní je použití také dalších faktorů, jako jsou psychologicko-sociologické faktory, které vychází z místních tradic i politické kultury. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J, 2010*)

3.6.1 Typologie lokálních modelů demokracie

Předpokládáme-li, že kandidátní listiny jsou sestavovány způsobem predeterminovaných zavedených vzorců chování a jednou z hlavních, mnohdy i jedinou politickou předvolební aktivitou v malých obcích je mechanismus stranického systému v konkrétním komunálním politickém prostředí, lze s úspěchem použít způsob sestavování kandidátních listin jako primární definiční kritérium typologizace venkovských obcí z pohledu lokálních modelů demokracie. Stejně tak lze předpokládat, že pro daná specifika tohoto modelu sestavování kandidátních listin svými jasnými rysy vedení předvolebního

boje můžeme tento použít pro poměrně přesné vymezení hranic mezi malými a většími obcemi.

Sestavování volebních kandidátek je často výrazně ovlivněno mírou soutěživosti mezi kandidujícími uskupeními, stejně tak také případnou podobou stranického systému v dané obci. Soutěživosti v tomto případě nemyslíme pouhý směr opozičního přístupu, nemalou roli zde hrají i psychologické, kulturní a sociální hlediska plynoucí z místních zvyklostí.

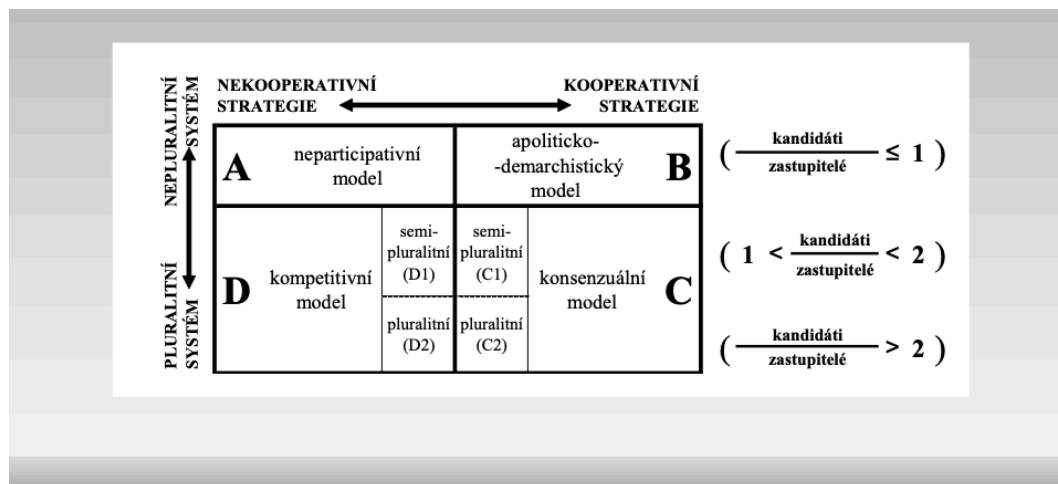
Kandidátky jsou z hlediska soutěživosti můžeme děleny na kooperativní nebo nekooperativní, v případě stranického systému máme pak kandidátky pluralitní a nepluralitní. Pluralita systému v tomto případě neznamená pouze počet kandidujících politických subjektů, zásadní je hlavně počet kandidátů na kandidátních listinách. Pokud chceme mluvit o politické pluralitě, musí počet kandidujících převyšovat počet mandátů.

V návaznosti na uvedené faktory můžeme definovat čtyři modely lokální demokracie:

- **Neparticipativní model (A)** – nepluralitní a nekooperativní systém
- **Apoliticko-demarchistický model (B)** - nepluralitní a kooperativní systém
- **Konsenzuální model (C)** – pluralitní a kooperativní model
- **Kompetitivní model (D)** – pluralitní a nekooperativní model

(Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

Obrázek 1. – typy lokálních modelů demokracie

Zdroj: (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

3.6.2 Neparticipativní model (A)

Do skupiny neparticipativního modelu řadíme obce, v nichž najdeme nepluralitní stranický systém spolu s nekooperativním plánem místních politických uskupení. Jde převážně o obce, kde obyvatelé nikdy neměli nebo v podstatě zcela ztratili jakýkoli zájem o lokální politiku, čímž však výrazně ohrožují autonomii vlastní samosprávy. Velmi často se jedná o obce, které po bývalých zastupitelstvech „zdědili“ obecní dluhy, což bývá začasné důvodem nezájmu o vedení obce. Mnohdy se zde musí volby opakovat, stejně tak jsou dodatečné volby nezřídka zapříčiněny nedostatečným počtem kandidátů. Tento model dosti často „končí“ zánikem obce ve smyslu samosprávy a následným připojením k obci jiné, zpravidla sousední. Někdy se pro takovou obec mohou stát záchranou nově nastěhovaní občané obce, jejichž zájem o dění v obci, možná i pro neznalost obecní minulosti a důvodů k nezájmu stávajících obyvatel obce, bývá větší, než současných obyvatel. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

3.6.3 Apoliticko–demarchistický model (B)

K apoliticko–demarchistickému modelu řadíme obce, ve kterých do obecního zastupitelstva kandiduje pouze jeden jediný politický subjekt. Počet kandidujících je nižší nebo roven počtu mandátů v zastupitelstvu. Výsledky voleb jsou proto známé ještě před jejich vlastním konáním. Tento model je velmi vhodný a častý pro nově vznikající obce, může tak těmto obcím posloužit coby výchozí model pro budoucí „evoluci“ nového lokálního stranického systému v obci. Není to však pravidlem, ne vždy se toto podaří.

Na rozdíl od modelu A, v modelu B již vnímáme zájem občanů obce o místní politiku a samostatnost, toto je pro tento model velmi zásadní. Nezájem občanů obce o místní politiku bývá často způsoben spokojeností lidí se současným vedením obce. Zásadní rozhodnutí o směřování obecní politiky však stále často probíhá mimo politický prostor, ať už na různých společenských akcích, při přímých setkáních občanů se zastupiteli třeba v místní „hospodě“ nebo třeba formou různých anket.

Apoliticko-demarchistický model demokracie je ve skutečnosti spíše teoretickým modelem, neboť lze předpokládat, že obce s vyšším zájmem občanů na veřejném životě a jejich spolupráce na něm i vyšší politická angažovanost vede danou obec spíše k modelu C, hlavně pak vzhledem k narůstající pluralitě. (*Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010*)

3.6.4 Konsenzuální model (C)

V obcích s konsenzuálním modelem demokracie již zaznamenáváme jistou míru plurality, do voleb do obecního zastupitelstva kandidují minimálně dvě politická uskupení, počet volených zastupitelů je tak nižší, než počet kandidujících. Dalo by se říct, že tento model je mnohem vyvinutější než model B, jeho hlavním cílem je plné obsazení všech zastupitelských křesel a tím zachování samostatnosti obce. Tento model lokální demokracie je v malých obcích velmi častý a běžný. V obcích s tímto modelem demokracie vnímáme rozšířený spolkový život, je zde výrazná participativní politická kultura, účast na veřejném životě obce jde velmi často s politickou angažovaností obyvatel. V obcích s tímto modelem demokracie můžeme pozorovat vyšší průměrnou volební účast. Kandidáti do obecního zastupitelstva jsou zpravidla nezávislí kandidáty, jejich kandidatura je však koordinována „centrálně“. (Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

3.6.5 Kompetitivní model (D)

Kompetitivní model lokální demokracie zastupuje obce, v jejichž vedení se již prolínají různorodé stranické mechanismy, způsoby sestavování kandidátních listin i způsoby předvolebního boje. Obce patřící do tohoto modelu demokracie vynikají hlavně vyšší úrovní politického boje, jež je patrný hlavně v době volební kampaně, po volbách jen velmi výjimečně neztrácí na významnosti. Obecní volby zde již nemají za cíl pouze ustanovit jakékoli zastupitelstvo obce, hlavním cílem voleb, jak je patrné již z předvolební kampaně, je získat a udržet kontrolu nad vedením obce. Zásadní podmínkou pro kompetitivní model demokracie je kandidatura většího počtu politických subjektů. Často se zde setkáváme nejen s kandidátkami s nezávislími kandidáty (i zde platí podmínka vyššího počtu kandidátů než počet zastupitelů), ale nacházíme zde i velmi pluralitní systémy, u kterých je patrná silná stranická příslušnost. Častá je zde také přítomnost místních buněk národně působících politických stran. Kandidátní listiny se již sestavují spíše formou předvolebních koalic, případně spřátelených kandidátek. Model je vhodný pro menší obce, ve kterých je patrný názorový rozkol mezi kandidujícími subjekty, převážně pak v oblasti směřování a rozvoje

obce, například v oblasti územního plánu obce, rušení již zahájených projektů a podobně.
(Čmejrek J., Bubeníček V., Čopík J., 2010)

4 Analytická část

4.1 Roudné – charakteristika obce

Roudné je typickou jihočeskou vsí, založenou při levém břehu Malše. Obec o rozloze celkem 3,83 km² se nachází v nadmořské výšce 393 m nad mořem.

V obci momentálně žije okolo 1400 stálých obyvatel, jejichž počet díky kontinuální výstavbě stále stoupá.

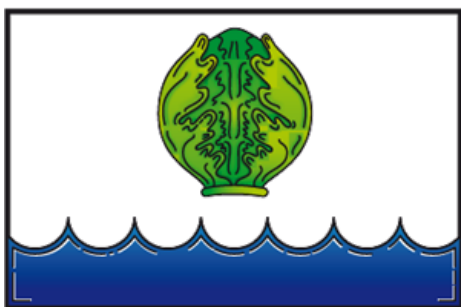
Obec Roudné je vyhlášena tradičním pěstováním a zpracováním zelí.

Obrázek 2 – znak obce

Zdroj: www.roudne.cz

Obrázek 3– vlajka obce

Zdroj: www.roudne.cz

4.1.1 Historie obce

Obec Roudné, dříve také nazývaná Hrudny, Rúdné, Ruden – je obec cca 5 km od Českých Budějovic, bývalá městská ves (1505-1850). Jméno zmíněné poprvé v roce 1411, je odvozováno od roudného, tj. rudu obsahujícího potoka nebo lesa. Ves s 9 poddanými nejprve příslušela ke dvoru na břehu Malše, kterou Huyer považoval za původní dvorec. Záboří Čéče z Budivojovic, zmíněné již 1263. Později dvůr připadl pod šos města, ale zůstal zemským statkem. Ve 2. polovině 14. století se stal i se vsí majetkem měšťana Mikuláše Faulfiše, jehož syn Štěpán 1418 prodal ves Roudné kramáři Jakubu Brnířovi. V držení samotného dvora se pak vystřídalo několik šlechtických majitelů, ale 1487 byl již opět v měšťanském majetku jako Ramschisslův dvůr. Koncem 15. století polovina Roudného patřila Beneši Klaricovi a druhá Ladislavu Šitěřovi.

Roudné je typickou vrcholně středověkou lokační vsí, založenou při levém břehu Malše, která tvořila východní stranu návsi. Most byl situován jižně od vsi. Základ středověké vsi tvořily dvě řady velkých usedlostí vymezující náves. V období po polovině 18. století ves zaznamenala relativně velký růst, který trval do 2. třetiny 19. století. Teprve v té době vznikla souvislá řada usedlostí na západní straně vsi, po západní straně severojižní cesty a první stavení jihozápadně od vsi. Plochu návsi při řece zaplnilo několik domků. Současně bylo postaveno několik dalších usedlostí podél ulice z jihozápadního koutu návsi, při vidlici cest. Důležitou změnou se stala regulace řeky, která jižně od vsi tvořila velké zákruty a severozápadně od Roudného se rozlévala do široké nivy. Část tehdy zaslepených úseků toku zůstala zachována. Další přírůstek domů, Roudné zaznamenalo ve 20 a 30 letech 20. století. Mezi Roudným a Rožnovem se od 60 let začala formovat místní část Nového Roudného. Byl vybudován nový most přes Malši. Roudné si zachovalo téměř neporušenou půdorysnou i hmotovou strukturu zástavby, jejíž současná podoba ojediněle zachovává prvky zlidovělého baroku volut (dům č.pop.9 z 1862 na jižní straně návsi), převažují však velké patrové objekty usedlostí z poslední třetiny 19. století, upravované na přelomu 19. a 20. století. Zvláště hodnotná je severní strana návsi a severozápadní kout s výklenkovou kapličkou.

Zdroj: www.roudne.cz

4.1.2 Obecní volby v historii obce

V roce 2023 uplyne rovných 100 let od prvních obecních voleb v obci Roudné, o nichž existují písemné záznamy. 16. září 1923 probíhaly volby do obecních zastupitelstev a proběhly i v obci Roudné. Volby se konaly v budově obecní školy, na základě výsledků voleb byly obecní mandáty rozděleny takto: Volební skupina „Bund der Landwirte“, česky „svaz zemědělců“, získala 8 mandátů, „Česká volební skupina“ 4 mandáty. Tehdy mělo tedy obecní zastupitelstvo o jednoho člena více než dnes. 30. září 1923 následovalo konání volby nového „představeného obce“, což je tehdejší „jazykem“ obdoba dnešního starosty. Dále došlo ke zvolení jednoho zástupce představeného obce a k volbě dvou obecních radních. Jako nový představený obce byl zvolen Jan Erhardt (ve funkci 1923-1927), jenž ve funkci vystřídal Johann Turka. Johann Turko (ve funkci 1919-1923) byl ve funkci po rozpadu Rakouska – Uherska od prvních československých voleb v roce 1919. Pro obec Roudné byly pak zásadní volby v roce 1927. Jak bylo zaznamenáno místním učitelem roudenské školy, panem Bohdanem Doležalem...: „Ani k volbám v obci zdejší nedošlo, nýbrž místní Němci sami uznali majoritu českou a nabídli místo voleb spravedlivý kompromis.“. A tak od 1. listopadu 1927 zasedalo v obecním zastupitelstvu obce 7 českých a 5 německých členů zastupitelstva, starostou byl poprvé zvolen Čech, pan Jan Klestil (ve funkci 1927-1931). Kroniky zmiňují kuriózní historickou událost, kdy nový starosta obce Jan Klestil měl při předávání funkce neshody s tehdy již bývalým starostou Johannem Turkem, jehož zřejmě na základě oněch neshod později při setkání na polní cestě „přetáhl“ bičem přes záda.

Ve volbách v roce 1931 měli opět převahu české strany nad německými, a to v poměru 106 ku 87 hlasům. Starostou byl zvolen Havel Tomajer (ve funkci 1931-1938).

Ve volbách v květnu 1938 postavili němečtí občané obce 2 kandidátky. Jedna kandidátka byla Henleinova „Sudeto-německá strana“, druhou pak byla „Strana německých rolníků a dělníků“. Tato strana se dala považovat za antifašistickou, s Henleinem nesouhlasili, zasloužili se o výstavbu zděných kapliček a křížů v obci, za války byli k Čechům velmi loajální. V poválečném zmatku bohužel k tomuto nebylo při odsunech přihlédnuto. Nicméně ve volbách byl opětovně zvolen starostou obce Havel Tomajer, Češi měli 8 mandátů, německé strany si rozdělili po dvou mandátech.

Rok 1939 po obsazení Československa přinesl zrušení zastupitelstev, v Roudném pak byl ustanoven staronovým starostou Čechům loajální Jan Erhardt, který funkci zastával až

do konce války v roce 1945. Po skončení války pak předal správu obce českému akčnímu výboru národní fronty. Předsedou byl stanoven Jan Šebenda (ve funkci 1945-1950).

Následují „volební“ období zastávali funkci předsedy Místnímu národního výboru pánové Antonín Vaňata (ve funkci 1950-1955, Václav Ján (ve funkci 1955-1957), Karel Janeček (ve funkci 1957-1963), Václav Parýzek (ve funkci 1964-1968), Eduard Šebenda (ve funkci 1969-1975) a Josef Řezáč (1975-1990).

Na jaře roku 1990 byly provedeny přechodné změny funkcionářů Místního národního výboru, ti měli setrvat do řádných svobodných komunálních voleb v obci, ke kterým došlo v listopadu 1990. Došlo k výměně šesti „bezpartijních“ poslanců za členy KSČ, kteří dříve zasedali v plenárních zasedáních Místního národního výboru.

Z následných prvních „postkomunistických“ svobodných volbách vzniklo nové zastupitelstvo, starostou byl zvolen pan Jan Zdeněk (ve funkci 1990-1994). V této době došlo také ke zrušení Místního národního výboru a jeho předsedy a opět byl obnoven „Obecní úřad“ s obecním zastupitelstvem a starostou, jak tomu bylo již za první republiky.

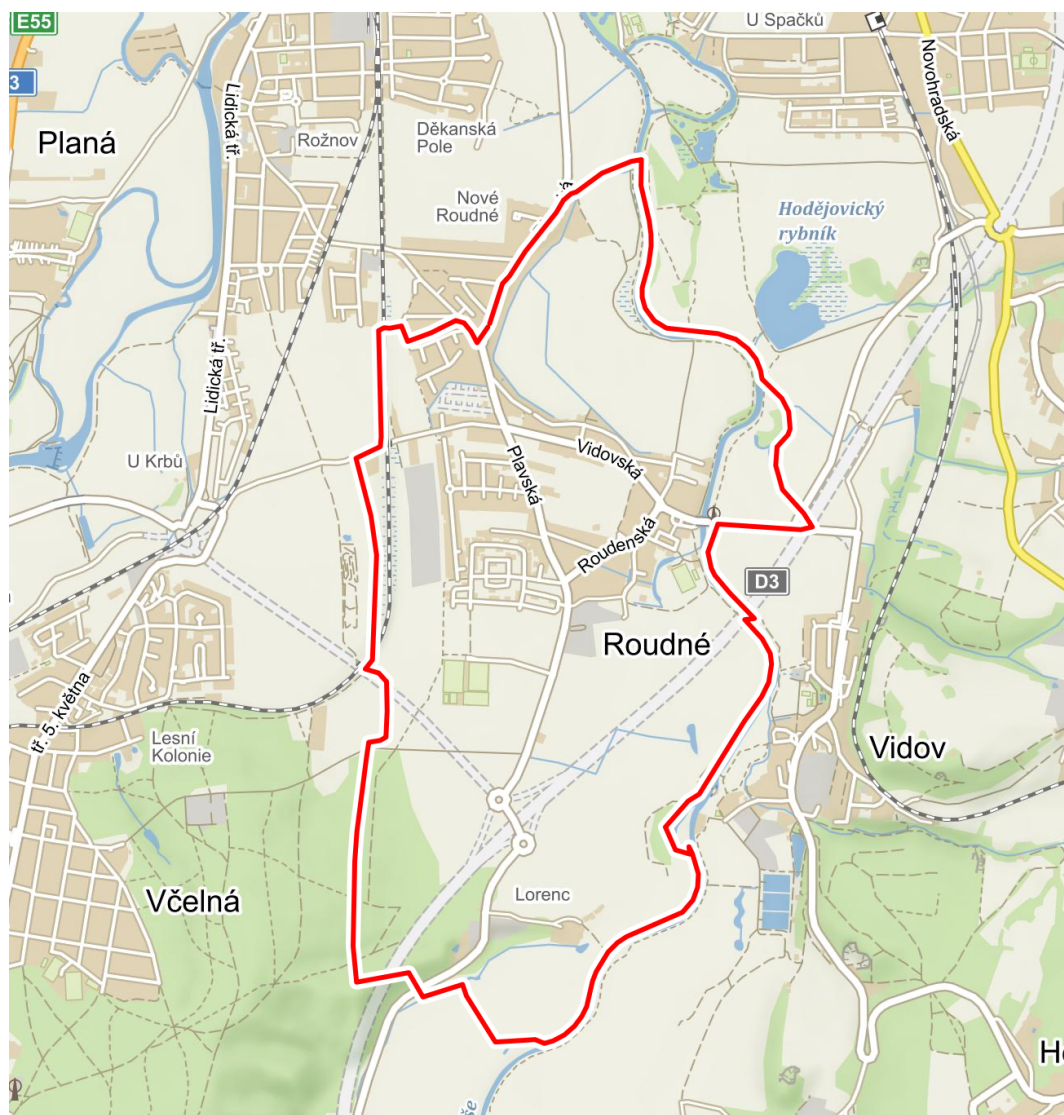
V období od roku 1994-2003 byl starostou obce Ing. Jaroslav Chmelař, v letech 2003-2006 Bc. Vlastimil Šram, od roku 2006 do současnosti je starostou obce Roudné pan Gustav Had.

Zdroj: kronika obce Roudné

4.1.3 Poloha

Roudné se nachází v jižních Čechách, zhruba 5 km jižně od Českých Budějovic. Obec leží v nadmořské výšce 393 metrů nad mořem a rozprostírá se celkem na ploše 383 km².

Obrázek 4 – mapa obce

Zdroj: www.mapy.cz

4.1.4 Vývoj

V letech 1501 a 1505 koupilo obě části město České Budějovice. Po smrti Matěje Ramschisla vznikly vleklé spory o dvůr, ukončené až 1539 jeho získáním do majetku města. Po brzkém zániku byly jeho pozemky rozděleny mezi poddané Roudného. Počet poddaných zůstal až do 1713 stejný (1713: 9 usedlostí, 69 duší / 1722: 55 duší, ves byla přiřazena do Boršova nad Vltavou), 1843 jich bylo napočítáno 157 ve 23 staveních. Roku 1850 zanikl poddanský vztah městské vsi a Roudné se stalo osadou obce Rožnov. Od 1890 bylo samostatnou obcí s převážně německým obyvatelstvem. Roku 1869 stálo v Roudném 31 domů se 194 obyvateli a tento stav se až do první světové války téměř neměnil. K růstu vsi a změně národnostního poměru došlo přílivem nových obyvatel po 1918. Roku 1930 mělo Roudné již 71 domů a 295 obyvatel (217 Čechů a 78 Němců), 1950 již 88 domů a 323 obyvatel a 1970, 100 domů a 370 obyvatel. Roku 1991 bylo napočítáno v celé osadě (a obci) 128 domů a 458 obyvatel, z toho ve vlastním Roudném 80 a 295, v Novém Roudném 48 a 163.

Zdroj: www.roudne.cz

4.1.5 Základní demografické údaje

V obci Roudné žije v současné době zhruba 1.400 trvale hlášených obyvatel. Tak, jak se Roudné dělí na tzv. staré Roudné a mladé Roudné, věková struktura těchto částí odpovídá jejich „místnímu“ označení.

Mezi roky 1998–2018 bylo v obci Roudné uzavřeno 93 sňatků, 43 manželství bylo rozvedeno, v současné době žije v obci 613 svobodných obyvatel, 588 v manželském svazku, 129 obyvatel rozvedených a 55 obyvatel je ovdovělých.

Z hlediska národnosti obyvatel převažuje národnost česká, dále zde pak žijí také Moravané, Slezané, Slováci, Poláci, Němci, několik obyvatel se pak hlásí k národnosti ruské a ukrajinské.

Z celkových 1389 obyvatel žije 1371 z nich v bytech, 18 obyvatel jsou tzv. osoby žijící v jiných obydlích.

Tabulka 2 – vývoj počtu obyvatel v obci

rok	Střední stav obyvatel	živě narození	zemřelí	vystěhovalí
2021	1 339	11	5	83
2020	1 319	15	4	47
2019	1 285	23	4	58
2018	1 251	22	14	52
2017	1 244	16	5	37
2016	1 236	26	7	52
2015	1 210	20	6	66
2014	1 157	11	8	78
2013	1 118	8	5	80
2012	1 047	15	4	71
2011	1 007	11	5	72
2010	957	12	2	72
2009	875	9	3	127
2008	693	8	4	126
2007	674	6	4	39
2006	658	9	3	21
2005	641	9	2	47
2004	589	4	4	45
2003	581	2	9	36
2002	560	4	6	18
2001	551	.	.	.

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2021

Tabulka 3 – věkové složení obyvatel v obci

rok	počet obyvatel			průměr	
	celkem	0-14	15-64		
2021	1 359	287	925	147	37,4
2020	1 338	297	911	130	36,6
2019	1 299	297	883	119	36,4
2018	1 263	276	876	111	36,4
2017	1 250	266	863	121	36,6
2016	1 244	264	856	124	36,3
2015	1 217	250	847	120	36,5
2014	1 176	241	819	116	36,4
2013	1 133	237	785	111	36
2012	1 078	227	748	103	35,8
2011	1 034	210	727	97	35,7
2010	988	186	711	91	36,1
2009	918	163	669	86	36,3
2008	801	139	582	80	36,8
2007	685	107	503	75	37,7
2006	663	99	493	71	37,5
2005	649	99	482	68	37,2
2004	613	94	456	63	36,9
2003	585	91	430	64	36,7
2002	566	86	422	58	36,9
2001	554	84	415	55	36,8

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2021

Tabulka 4 – genderové složení obyvatel v obci

rok	počet obyvatel		ženy
	celkem	muži	
2021	1 359	675	684
2020	1 338	665	673
2019	1 299	646	653
2018	1 263	636	627
2017	1 250	622	628
2016	1 244	619	625
2015	1 217	598	619
2014	1 176	579	597
2013	1 133	564	569
2012	1 078	542	536
2011	1 034	523	511
2010	988	494	494
2009	918	458	460
2008	801	399	402
2007	685	342	343
2006	663	331	332
2005	649	324	325
2004	613	306	307
2003	585	288	297
2002	566	281	285
2001	554	278	276

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Tabulka 5 –složení obyvatel v obci dle dosaženého vzdělání

věk 15 a více	1083
bez vzdělání	3
základní vč. nedokončeného	115
vyučení (bez maturity)	257
s maturitou vč. nástavbového a pomaturitního	350
odborné, konzervatoř	19
vysokoškolské	305
nezjištěno	34

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2021

4.2 Ekonomická aktivita v obci, nezaměstnanost

K 31.12.2021 byl v obci Roudné registrován celkem 371 ekonomický subjekt, z toho 314 subjektů fyzických a 57 právnických.

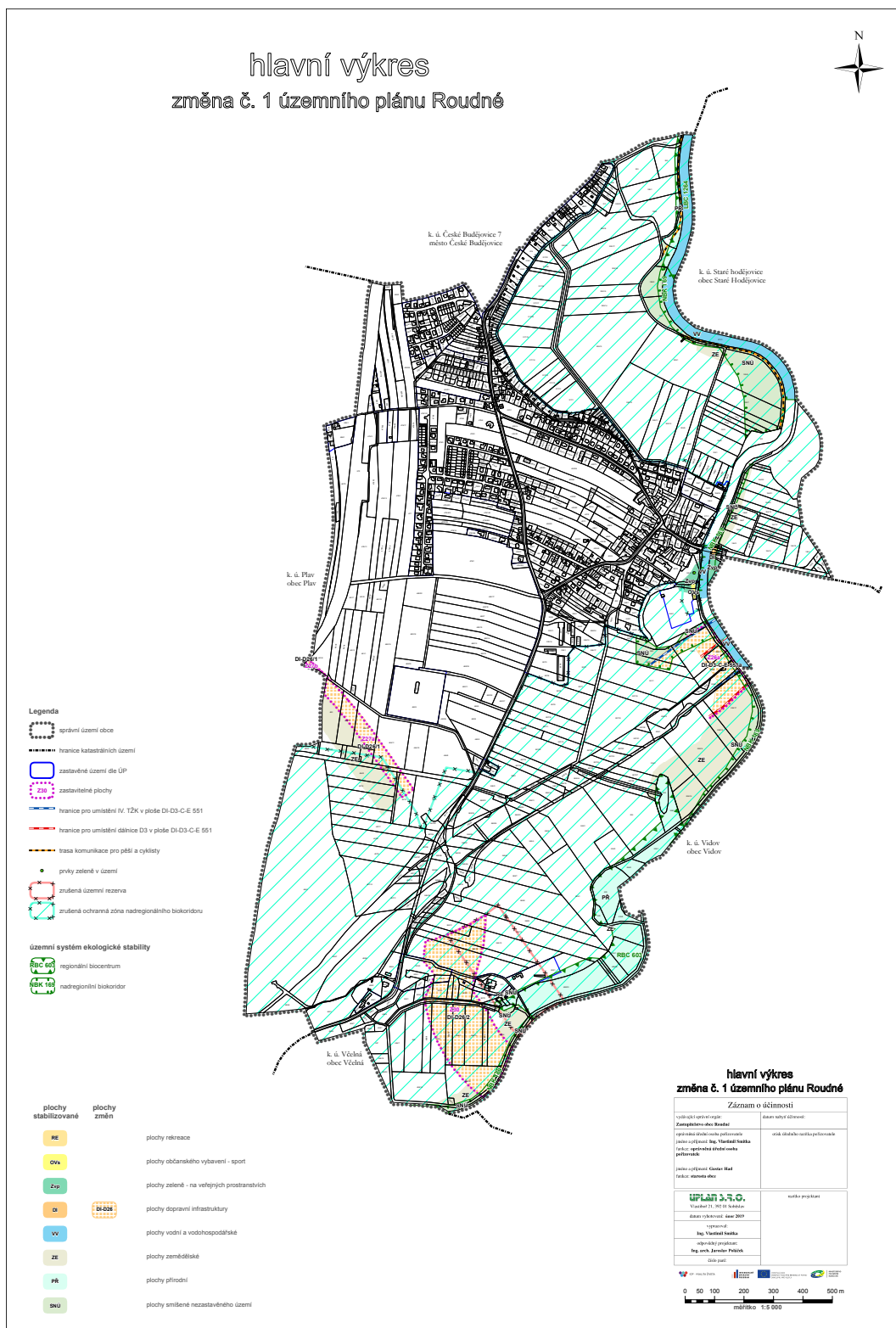
4.3 Charakter zástavby, územní plán apod.

Část obce staré Roudné stylem zástavby a typy budov odpovídá klasické výstavbě druhé poloviny 20. století, obec má v oblasti svého původního centra několik starých „klasických“ jihočeských vesnických stavení s uzavřenými dvory, do okolí všemi směry se pak obec rozrůstá „novodobými“ budovami, rodinnými domy s maximálně dvěma nadzemními podlažími. Tato zástavba začala již koncem 20. století jako tzv. minulorežimová zástavba, která pokračovala ještě v devadesátých letech 20. století, ta je také dosti typická tím, že domy byly tzv. dvougenerační. Část obce, mezi místními označovaná jako nové Roudné nebo také Zahradní čtvrť, jejíž název byl odvozen od jmen místních ulic jako je Zahradní, Polní..., je klasickým satelitním městečkem s rodinnými domy „nového“ typu, bytovými domy s maximálně dvěma nadzemními podlažími, většina domů je však jednopatrová, tzv. „bungalovy“, nachází se zde i několik řadových domů. Vzhledem

k tomuto častému jevu výstavby v obcích podobných Roudnému, obcích blízkých velkým městům, které se pomalu stávají jejich periferiemi, se v současné terminologii projektových společností označuje také jako „příměstská suburbální výstavba“ nebo také „sídelní kaše“.

Roudné se snaží svým územním plánem zachovat stávající ráz obce, ačkoli ještě stále jsou vydávána stavební povolení a výstavba nových domů stále pokračuje. Jejich podoba, velikost i velikost pozemků však zcela zapadá do rázu nové části obce. Starou částí obce protéká řeka Malše, zde tedy není výstavba možná, neboť se jedná o záplavové území. V současné době v těsné blízkosti obce probíhá výstavba dálnice D3, přímo na hranici obce pak bude sjezd z dálnice a nájezd na ni. Tato skutečnost obec Roudné dělá ještě atraktivnější, než byla doteď, protože tak bude pro stávající i budoucí obyvatele ještě dostupnější, stejně tak bude pro obyvatele snazší dostat se do práce, ať už v blízkých Českých Budějovicích, nebo i jinde.

Obrázek 5 - územní plán obce

Zdroj: www.roudne.cz

4.4 Rozpočet obce – řadová výše, struktura výdajů, příjmů

Tvorbu obecního rozpočtu, jeho funkce i obsah obecního rozpočtu upravuje zákon 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet představuje finanční plán na kalendářní rok, je tvořen přehledem příjmů a výdajů obce.

Obec Roudné pravidelně hospodaří s rozpočtem v řádech nižších desítek milionů korun. I přes skutečnost, že obec Roudné až na výjimky plánuje mírně schodkový rozpočet, téměř vždy se nakonec podaří obci hospodařit s přebytkem viz tabulka.

Tabulka 6 – rozpočet obce

v tisících Kč	2015	2016	2017	2018	2019
daňové příjmy	8426	9056	10625	13902	15080
nedaňové příjmy	1303	1394,4	1559,4	2791,4	2753,4
přijaté transfery	5699,3	212,5	212,5	248,2	248,2
příjmy celkem	15428,3	10662,9	14371,9	16941,6	18081,6
běžné výdaje	7975	10040	14371,2	11492,1	12812,1
kapitálové výdaje	8450	1400	165	9818	9798
výdaje celkem	16425	11440	14563,2	21310,1	22610,1
skutečné rozpočtové saldo (příjmy - výdaje)	-7 265 867 Kč	4 478 617 Kč	6 387 177 Kč	4 783 776 Kč	3 596 681 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud je rozpočet přebytkový, zůstává onen přebytek finančních prostředků na běžném účtu obce. V případě, že obecní rozpočet dopadne schodkem, obec čerpá rozdíl z uspořené peněz z minulých období, které má právě na svém běžném účtu.

4.4.1 Struktura příjmů

Nejvyšší část příjmů obce Roudné jsou daňové příjmy. Jejich výše se pohybuje od cca 50% až do cca 80%. V námi sledovaném pětiletém období mezi roky 2015 až 2019 výše daňových příjmů kontinuálně rostla, procentuální nárůst je v podstatě velmi podobný. Nedaňové příjmy mají také rostoucí tendenci, jejich nárůst v letech 2018 a 2019 je však výrazně vyšší než v předchozích sledovaných letech. Přijaté transfery až na výjimku roku 2015 představují nejnižší příjmovou část obecního rozpočtu. Celkové můžeme krom již zmiňovaného roku 2015 sledovat zvyšující se příjmy obce.

4.4.2 Struktura výdajů

Výdaje obce opět od rekordně schodkového roku 2015 stoupají. Obec i vzhledem k výraznému nárůstu mladých obyvatel hodně investovala nejen do infrastruktury v obci, ale také do dětských hřišť, navýšení počtu odpadkových košů v obci (také jako reakce na nedisciplinované „pejskaře“), vybudování pěší stezky kolem řeky Malše do Českých Budějovic a podobně. Výrazně také vzrostl počet kulturních akcí v obci i jejich „velikost“.

V roce 2022 se dokonce konal první ročník „Roudnéf estu“, celodenní akce nejen pro obyvatele obce. I díky těmto aktivitám se lidé v obci mohou sejít a pobavit společně. Takové akce velmi prospívají spojování lidí, ať už mají odlišné názory z jakéhokoli důvodu. Pro „Roudné fest“ dokonce vznikl Zelňák Rouděňák, který měl takový úspěch, že na popud obyvatel zastupitelstvo nechává vyrobit reklamní oblečení, které bude k prodeji. Kdyby nic jiného, obecní identitu to velmi posílilo a posílí.

Obrázek 6 – Zelňák Rouděňák

4.5 Političtí aktéři v obci – místní politické strany, jejich program, organizační struktura, vývoj

Tabulka 6 – přehled kandidujících uskupení v obci v letech 1998 až 2018

rok	1. kandidátka	2. kandidátka	3. kandidátka
1998	Sdružení nezávislých kandidátů	Sdružení nezávislých kandidátů	
2002	Sdružení nezávislých kandidátů		
2006	Pro aktivní život v obci Roudné	SNK pro rozvoj obce	
2010	SNK a TOP 09 s podporou starostů	Pro rozvoj obce	
2014	SNK pro kvalitní život obce	Společně pro Roudné	Roudné pro svou budoucnost
2018	SNK pro kvalitní život obce	Společně pro Roudné	

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu

Jak je patrné z tabulky výše, ve sledovaných letech 1998 až 2018 se v obci Roudné objevilo celkem 10 politických uskupení, která se ucházela o místa v zastupitelstvu obce. Místy se, jak je také patrné z tabulky, zapojili i kandidáti „pod záštitou“ politických stran s národní působností, stále však coby nezávislí kandidáti. Nikdy to ani nemělo valný efekt a hlavně dlouhého trvání. Konec konců se v podstatě stále jedná o stejné, evidentně úspěšné kandidáty, kteří jsou každé 4 roky na kandidátce dalo by se říci starého politického uskupení s novým jménem. V roce 1998 si politická uskupení nijak „nelámala hlavu“ s pojmenováním, kandidovala dvě uskupení se stejným jménem. Až od roku 2018 se objevují kandidátky se shodnými jmény jako v roce 2014, v nesledovaném volebním roce 2022 dokonce s téměř shodnými kandidáty. Kandidátka opozičních kandidátů se skládala také z velké části ze stejných známých jmen. Jednou z mála nových tváří tohoto uskupení byl leader kandidátky, bývalý starosta a místostarosta Bc. Vlastimil Šram, který se po několika letech chtěl vrátit do politického života obce. Kromě něho však na kandidátce byli pouze 3 další kandidáti stejní. Zbytek kandidátky byly nové tváře, nová jména. Zajímavostí může být skutečnost, že jeden z těchto čtyř kandidátů nebyl zastupitelem, objevil se tedy jako jediný na dvou za sebou jdoucích kandidátkách, ačkoli ve volbách nebyl úspěšný a mandát nezískal. Ani napodruhé.

Současné zastupitelstvo je až na 3 nové zastupitele shodné s tím z roku 2018, jeden nováček je z vítězného uskupení, 2 pak z uskupení druhého. Oproti roku 2018 si tak opozice o jeden mandát pohoršila. Zaznamenána je také změna na postu místostarosty, kde na tomto místě vystřídal pana Mgr. Jaroslava Koreše, PhD. pan Ing. Petr Děkan, v minulém zastupitelstvu nováček a „řadový“ člen.

Vítězné hnutí SNK pro kvalitní život obce má starostu, místostarostu, předsedkyni finančního výboru, mimochodem jedinou ženu v zastupitelstvu, dále pak předsedu kontrolního výboru a všechny členy obou výborů.

Uskupení Společně pro Roudné má pak 3 členy zastupitelstva, jak bylo již zmíněno, jediný byl zastupitelem i v minulém funkčním období, další 2 jsou v zastupitelstvu nováčky.

Ukazuje se, že uskupení, které má svého starostu již od roku 2006 svoji kandidátku obměňuje spíše kosmeticky, noví kandidáti jsou zpravidla vybíráni s přihlédnutím na jejich odbornost vzhledem k problematice, kterou by se v zastupitelstvu měli zabývat. Ostatní uskupení své kandidátky doplňují čistě náhodně, vždy kandidují stávající zastupitelé, svoji kandidátku pak doplní do počtu zastupitelů, v případě obce Roudné do počtu jedenácti kandidátů.

Jedinou výjimkou byly právě volby 2022, kdy se do čela kandidátky postavil bývalý obecní politik, jak bude zmíněno dále v diplomové práci, po volbách se svého mandátu vzdal v prospěch jiného kandidáta a nijak v novém zastupitelstvu nefiguruje.

4.6 Komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě 1998 až 2018, výsledky, vzniklé koalice

4.6.1 Výsledky voleb v roce 1998

Tato kapitola se detailněji zabývá výsledky voleb ve volebních letech 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 a 2018, zmiňuje volební účast a podobně.

V roce 1998 se volby konaly v termínu 13. – 14. 11. a o obecní mandáty se ucházela dvě nezávislá sdružení kandidátů. Přesto, že zastupitelstvo obce mělo už tenkrát 11 mandátů, jedno ze sdružení „postavilo“ pouze osmičlennou kandidátku, starostou obce se stal leader vítězného sdružení Ing. Jaroslav Chmelař a to i přes fakt, že ve volbách získal ze všech sedmi zastupitelů onoho sdružení nejméně hlasů, jak je patrné z tabulky níže.

Tabulka 7 - kandidáti do voleb 1998

	Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	1 031	34.88	8	4
2	Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	1 925	65.12	11	7

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 8 - jmenný seznam zvolených kandidátů do 1998

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	1	Hadová Milada		55	NK	BEZPP	152	14.74	1	*
1 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	3	Marek Pavel		39	NK	BEZPP	142	13.77	2	*
1 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	2	Janeš František		29	NK	BEZPP	126	12.22	3	*
1 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	4	Šenigl Jaroslav	Ing.	42	NK	BEZPP	127	12.31	4	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	5	Pavel Jaroslav		40	NK	BEZPP	211	10.96	1	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	7	Smudek Ladislav		54	NK	BEZPP	203	10.54	2	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	1	Chmelař Jaroslav	Ing.	42	NK	BEZPP	140	7.27	3	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	2	Novák Vladimír	Ing.	52	NK	BEZPP	184	9.55	4	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	3	Voneš Otto		29	NK	BEZPP	179	9.29	5	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	4	Žáček Karel		43	NK	BEZPP	180	9.35	6	*
2 Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	6	Beníšek Stanislav		67	NK	BEZPP	152	7.89	7	*

Zdroj: Český statistický úřad

Volební účast při těchto volbách byla poměrně vysoká, z celého sledovaného období nejvyšší, dokonce ani ve volebním roce 2022, který již není součástí této práce, volební účast nedosáhla takové výše. Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel a tím i oprávněných voličů může však i nižší procentuální volební účast znamenat ve výsledku výrazně vyšší počet odevzdaných hlasů.

Tabulka 9 - výsledky voleb 1998

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
11	1	1	1	100.00	414	293	70.77	293	2 956

Zdroj: Český statistický úřad

4.6.2 Výsledky voleb v roce 2002

V roce 2002 se volby konaly v termínu 1. – 2. 11., volební účast byla notabene v porovnání s předchozími volbami extrémně nízká, jako důvod lze předpokládat hlavně skutečnost, že v těchto volbách kandidovalo pouze jedno sdružení kandidátů, tentokrát již

však oficiální politické uskupení, Sdružení nezávislých kandidátů – Evropští demokraté. Jediným členem tohoto uskupení byl staronový starosta obce Ing. Jaroslav Chmelař. Ten byl však v průběhu volebního období 2002–2006 odvolán zastupitelstvem obce poté, co byl obviněn z finančních machinací s humanitárními dary po povodních v roce 2003. Přesto, že starosta svou aktivní prací a medializací míry postižení obce, která byla silně zaplavena a poničena vodou z řeky Malše, získal pro obyvatele i obec samotnou během několika málo dní cca 15 milionů korun a další státní podpory a dotace, projevila se zde možná trochu česká, možná trochu typicky vesnická povaha a jeden z tehdejších zastupitelů jej obvinil z toho, že některé opravné práce, jako například rekonstrukce místní mateřské školy, byly předraženy. Přesto, že se obvinění nikdy neprokázalo, zastupitelstvo nakonec starostu odvolalo z funkce, jeho místo tak na zbytek volebního období převzal místostarosta Bc. Vlastimil Šram.

Tabulka 10 – kandidáti do voleb 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % plat. hlasů	Počet mandátů	Podíl hlasů
	abs.	v %					
1 Sdružení nezávislých	1 489	100.00	11	1 489.00	100.00	11	X

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 11 - jmenný seznam zvolených kandidátů do 2002

Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát		Věk	Navrh. strana	Polit. přísl.	Hlasy		Pořadí	Mandát
		Příjmení, jméno	Tituly				abs.	v %		
1 Sdružení nezávislých	7	Šolc Libor		27	SNK ED	BEZPP	150	10.07	1	*
1 Sdružení nezávislých	1	Hadová Milada		59	SNK ED	BEZPP	132	8.86	2	*
1 Sdružení nezávislých	2	Chmelař Jaroslav	Ing.	46	SNK ED	SNK ED	136	9.13	3	*
1 Sdružení nezávislých	3	Novák Vladimír	Ing.	56	SNK ED	BEZPP	119	7.99	4	*
1 Sdružení nezávislých	4	Janeš František		33	SNK ED	BEZPP	146	9.80	5	*
1 Sdružení nezávislých	5	Pavel Jaroslav		44	SNK ED	BEZPP	131	8.79	6	*
1 Sdružení nezávislých	6	Smudek Ladislav		58	SNK ED	BEZPP	137	9.20	7	*
1 Sdružení nezávislých	8	Šram Vlastimil	Bc.	39	SNK ED	BEZPP	124	8.32	8	*
1 Sdružení nezávislých	9	Vaňata Miroslav		27	SNK ED	BEZPP	147	9.87	9	*
1 Sdružení nezávislých	10	Voneš Otto		33	SNK ED	BEZPP	139	9.33	10	*
1 Sdružení nezávislých	11	Zikeš Bohuslav		30	SNK ED	BEZPP	128	8.59	11	*

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 12 - výsledky voleb 2002

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
		Počet	Zpr.	v %					
11	1	1	1	100.00	452	196	43.36	196	1 489

Zdroj: Český statistický úřad

4.6.3 Výsledky voleb 2006

Volby v roce 2006 se konaly v termínu 20. – 21. 10., volební účast byla téměř o polovinu vyšší než v předchozích volbách, ale stále ještě téměř o 10% nižší, než v roce 1998. Teď již bývalý starosta obce Ing. Jaroslav Chmelař se již do politického života obce nezapojil a na žádnou politickou funkci nekandidoval. Tento rok se o 11 zastupitelských mandátů ucházelo celkem 22 kandidátů ze dvou politických uskupení, a to SNK pro rozvoj obce a Pro aktivní život v obci Roudné. Volby vyhrálo uskupení Pro aktivní život v obci Roudné, novým starostou obce se ale poněkud nečekaně nestal bývalý místostarosta obce a „jednička“ sdružení Bc. Vlastimil Šram, který navíc získal nejvíce preferenčních hlasů. Ten se vzdal funkce starosty, protože mezi ním a jedním ze zaměstnanců radnice probíhaly neustálé rozbroje, byť na osobní úrovni, zůstal na pozici místostarosty a přenechal post starosty svému stranickému kolegovi, kterého z páté pozici lidé „vykroužkovali“ na druhé místo s rozdílem pouhých dvou hlasů. Novým starostou obce se stal Gustav Had, který je starostou dodnes.

Tabulka 13 – kandidáti do voleb 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	Pro akt. život v obci Roudné	2 097	63,05	11	3 326,00	63,04	7	X
2	SNK pro rozvoj obce	1 229	36,95	11	3 326,00	36,95	4	X

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 14 - jmenný seznam zvolených kandidátů do voleb 2006

Kandidátní listina		Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Hlasy		Pořadí zvolení
číslo	název	poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk			abs.	v %	
1	Pro akt. život v obci Roudné	2	Zikeš Bohuslav	34	NK	BEZPP	210	10,01	1
1	Pro akt. život v obci Roudné	1	Šram Vlastimil Bc.	43	NK	BEZPP	202	9,63	2
1	Pro akt. život v obci Roudné	3	Šolc Libor	31	NK	BEZPP	195	9,29	3
1	Pro akt. život v obci Roudné	4	Vaňata Miroslav	31	NK	BEZPP	188	8,96	4
1	Pro akt. život v obci Roudné	5	Had Gustav	38	NK	BEZPP	204	9,72	5
1	Pro akt. život v obci Roudné	6	Bobr Josef	41	NK	BEZPP	181	8,63	6
1	Pro akt. život v obci Roudné	7	Smudek Ladislav	62	NK	BEZPP	195	9,29	7
2	SNK pro rozvoj obce	2	Gramanová Jiřina	38	NK	BEZPP	150	12,20	1
2	SNK pro rozvoj obce	1	Doležalová Šárka	40	NK	BEZPP	132	10,74	2
2	SNK pro rozvoj obce	3	Beníšek Stanislav	47	NK	BEZPP	131	10,65	3
2	SNK pro rozvoj obce	6	Lohonková Ivana	21	NK	BEZPP	123	10,00	4

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 15 - výsledky voleb 2006

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
11	1	1	1	100,00	521	320	61,42	320	3 326

Zdroj: Český statistický úřad

4.6.4 Výsledky voleb 2010

Volby v roce 2010 se konaly ve dnech 15. -16. 10., kdy se opět utkala dvě politická sdružení, objevuje se zde další politická strana působící na národní úrovni, tentokrát se jedná konkrétně o TOP 09 s podporou starostů. Volební účast je procentuálně téměř shodná s předchozími volbami, nicméně na počet odevzdaných obálek je tu nárůst okolo 40%. Hlavním kandidátem na starostu je v těchto volbách současný starosta Gustav Had, který svou pozici poměrně pohodlně obhájil jak jako číslo 1 na kandidátce, tak i v počtu preferenčních hlasů voličů.

Tabulka 16 – kandidáti do voleb 2010

číslo	Kandidátní listina název	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíl hlasů
		abs.	v %					
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	3 378	75,13	11	4 496,00	75,13	9	X
2	PRO ROZVOJ OBCE	1 118	24,87	11	4 496,00	24,86	2	X

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 17 - jmenný seznam zvolených kandidátů do voleb 2010

číslo	Kandidátní listina název	poř. číslo	Kandidát		Navrhující strana	Politická příslušnost	Hlasy		Pořadí zvolení
			příjmení, jméno, tituly	věk			abs.	v %	
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	1	Had Gustav	42	NK	BEZPP	338	10,00	1
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	2	Gramanová Jiřina	42	NK	BEZPP	318	9,41	2
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	3	Šebenda Eduard Ing.	34	NK	BEZPP	306	9,05	3
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	4	Bratřovská Marie	47	NK	TOP 09	280	8,28	4
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	5	Šram Vlastimil Bc.	47	NK	BEZPP	305	9,02	5
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	6	Friebeľ Ludvík Ing. Ph.D.	37	NK	BEZPP	304	8,99	6
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	7	Zikeš Bohuslav	38	NK	BEZPP	312	9,23	7
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	8	Šolc Libor	35	NK	BEZPP	303	8,96	8
1	SNK a TOP 09 s podp. starostů	9	Nováček Josef	49	NK	BEZPP	309	9,14	9
2	PRO ROZVOJ OBCE	6	Koreš Jaroslav	32	NK	BEZPP	139	12,43	1
2	PRO ROZVOJ OBCE	2	Kuboušková Jana Ing.	52	NK	BEZPP	118	10,55	2

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 18 - výsledky voleb 2010

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
11	1	1	1	100,00	752	453	60,24	453	4 496

Zdroj: Český statistický úřad

4.6.5 Výsledky voleb 2014

V tomto roce se volby konaly 10. – 11. 10., poprvé a zatím naposledy vidíme ve volbách celkem 3 politická uskupení nezávislých kandidátů bez politické příslušnosti. Vítězné hnutí SNK pro kvalitní život obce, Společně pro Roudné a Roudné pro svou budoucnost. Volební účast je poměrně vysoká, atakuje 68%, velké politické strany působící na národní úrovni se zde již opět neobjevují, přestože kandidáti, kteří tyto strany zastupovali, jsou v zastupitelstvu stále. Nezdá se však, že by tím důvodem byla snaha za každou cenu se udržet „u kormidla“, spíše se zde jasně ukazuje, co je důležité pro voliče ve městech a co v malých obcích jako je Roudné. Starostou obce se již potřetí stal Gustav Had. Je možné si všimnout, že starosta Gustav Had již potřetí v řadě jako „leader“ kandidátky vyhrává obecní volby, na „jeho“ kandidátkách a následně i v zastupitelstvu obce se objevují často stejná jména, nicméně kandidující politické uskupení se vždy jmenuje trochu jinak V roce 2006 to bylo Pro aktivní život v obci Roudné, v roce 2010 SNK TOP 09 s podporou starostů. Od roku 2014 to pak bylo SNK pro kvalitní život obce. Jméno tohoto politického uskupení se od té doby nemění.

Tabulka 19 – kandidáti do voleb 2014

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	Společně pro Roudné	1 638	25,27	11	6 483,00	25,26	3	X
2	SNK pro kvalitní život obce	3 895	60,08	11	6 483,00	60,08	7	X
3	Roudné pro svou budoucnost	950	14,65	11	6 483,00	14,65	1	X

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 20 - jmenný seznam zvolených kandidátů do voleb 2014

Kandidátní listina		Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Hlasy		Pořadí zvolení
číslo	název	poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk			abs.	v %	
1	Společně pro Roudné	1	Platilová Jana Ing.	36	NK	BEZPP	189	11,53	1
1	Společně pro Roudné	6	Teplý Ondřej MUDr.	38	NK	BEZPP	164	10,01	2
1	Společně pro Roudné	2	Vaněk Vladimír Ing.	41	NK	BEZPP	144	8,79	3
2	SNK pro kvalitní život obce	1	Had Gustav	46	NK	BEZPP	380	9,75	1
2	SNK pro kvalitní život obce	2	Šram Vlastimil Bc.	51	NK	BEZPP	379	9,73	2
2	SNK pro kvalitní život obce	3	Gramanová Jiřina	46	NK	BEZPP	378	9,70	3
2	SNK pro kvalitní život obce	4	Bratřovská Marie	51	NK	BEZPP	351	9,01	4
2	SNK pro kvalitní život obce	5	Zikeš Bohuslav	42	NK	BEZPP	357	9,16	5
2	SNK pro kvalitní život obce	6	Nováček Josef	53	NK	BEZPP	354	9,08	6
2	SNK pro kvalitní život obce	7	Koreš Jaroslav Mgr. Ph.D.	36	NK	BEZPP	363	9,31	7
3	Roudné pro svou budoucnost	2	Boček Pavel	28	NK	BEZPP	112	11,78	1

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 21 - výsledky voleb 2014

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
11	1	1	1	100,00	888	602	67,79	602	6 483

Zdroj: Český statistický úřad

4.6.6 Výsledky voleb 2018

Volby se tomto roce konaly 5. – 6. 10., volební účast opět procentuálně mírně klesla, na počet odevzdaných obálek už ten propad zdaleka nebyl tak velký. Opět se o mandáty v zastupitelstvu obce ucházeli kandidáti pouze ze dvou politických uskupení, svou silnou pozici upevnilo uskupení SNK pro kvalitní život obce, v jehož čele stál staronový starosta Gustav Had. Místostarostou se stal Mgr. Jaroslav Koreš, Ph.D., který vystřídal Bc. Vlastimila Šrama, který tentokrát ve volbách neuspěl. Zajímavostí může být skutečnost, že v roce 2022 sestavil Bc. Vlastimil Šram v podstatě vlastní kandidátku „proti“ SNK pro kvalitní život obce coby kandidát na starostu, ve volbách uspěl a získal jeden ze tří mandátů pro své uskupení, mandátu se však následně vzdal a postoupil jej dalšímu, v pořadí čtvrtému kandidátovi svého uskupení a členem zastupitelstva není.

Tabulka 22 – kandidáti do voleb 2018

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	Společně pro Roudné	2 081	34,45	11	6 041,00	34,44	4	X
2	SNK pro kvalitní život obce	3 960	65,55	11	6 041,00	65,55	7	X

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 23 - jmenný seznam zvolených kandidátů do voleb 2018

Kandidátní listina		Kandidát			Navrhující strana	Politická příslušnost	Hlasy		Pořadí zvolení
číslo	název	poř. číslo	příjmení, jméno, tituly	věk			abs.	v %	
1	Společně pro Roudné	2	Klíma Radim MUDr.	49	NK	BEZPP	209	10,04	1
1	Společně pro Roudné	5	Teplý Ondřej MUDr.	42	NK	BEZPP	208	9,99	2
1	Společně pro Roudné	1	Vaněk Vladimír Ing.	45	NK	BEZPP	193	9,27	3
1	Společně pro Roudné	3	Brousek Martin	49	NK	BEZPP	181	8,69	4
2	SNK pro kvalitní život obce	1	Had Gustav	50	NK	BEZPP	373	9,41	1
2	SNK pro kvalitní život obce	2	Majorová Petra	46	NK	BEZPP	366	9,24	2
2	SNK pro kvalitní život obce	3	Zikeš Bohuslav	46	NK	BEZPP	351	8,86	3
2	SNK pro kvalitní život obce	4	Nováček Josef	57	NK	BEZPP	357	9,01	4
2	SNK pro kvalitní život obce	5	Koreš Jaroslav Mgr. Ph.D.	40	NK	BEZPP	379	9,57	5
2	SNK pro kvalitní život obce	6	Děkan Petr	37	NK	BEZPP	362	9,14	6
2	SNK pro kvalitní život obce	7	Piskač Martin	42	NK	BEZPP	346	8,73	7

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 24 - výsledky voleb 2018

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
11	1	1	1	100,00	938	577	61,51	577	6 041

Zdroj: Český statistický úřad

4.6.7 Shrnutí výsledků komunálních voleb v obci Roudné ve volebních letech 1998 – 2018

Jak ukazuje tabulka, v průběhu volebních let 1998-2018 se nijak neměnil počet zastupitelů, ačkoli na začátku sledovaného období byla obec Roudné se svými necelými šesti sty obyvateli dle zákona 128/2000 SB. § 68 v rozmezí 7-15 zastupitelů a počet obyvatel se za ta léta téměř ztrojnásobil. Volební účast v obci je v podstatě až na výjimky srovnatelná, výkyv v roce 2002 je dle mého názoru výsledkem skutečnosti, že se o mandáty v zastupitelstvu ucházelo pouze jedno politické uskupení, chuť a ochota lidí byla z tohoto důvodu výrazně nižší, voliči (někteří) věděli, že svým hlasem dokáží maximálně změnit pořadí kandidátů na kandidátce, a to pro mnohé z nich bylo málo, že si v podstatě nemají

z čeho vybrat. Někteří zase svojí neúčastí ve volbách dali najevo, že jsou pro ně kandidující lidé nepřijatelní a nechtějí vybírat „menší zlo“. Jinak je mimo jiné z tabulky patrné, že s výjimkou roku 2018 má procentuální volební účast vzrůstající tendenci, jen pro ilustraci, v nesledovaném roce 2022 byla volební účast 62,44%, vydaných a odevzdaných obálek bylo 640, registrovaných voličů 1025 a celkem 6648 odevzdaných platných hlasů. To jasně ukazuje, že tato tendence pokračuje i nadále včetně procentuální volební účasti, která se pohybuje mezi 60%-70%. Dalo by se z tohoto soudit, že voličů v obci přibývá, ať už se jedná o nově přistěhované lidi nebo o lidi, kteří v průběhu volebního období dovrší potřebný věk 18 let a získají tak volební právo. Stejně tak je ale patrné, že procentuálně je mezi nimi v podstatě stejný vzorek voličů, kteří z nějakého důvodu svého volebního práva nevyužijí.

Zajímavou skutečností je dlouhodobě poměrně vysoká volební účast pohybující se mezi 60-70%. V obci Roudné nebyly nikdy v historii volby zpochybněny nebo dokonce opakovány.

Tabulka 25 – shrnutí výsledků voleb mezi lety 1998 až 2018

volební rok	počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	okresy			voličů v seznamu	vydané obálky	volební účast v %	odevzdané obálky	platné hlasy
			celkem	zpr.	v %					
1998	11	1	1	1	100%	414	293	70,77	293	2956
2002	11	1	1	1	100%	452	196	43,36	196	1489
2006	11	1	1	1	100%	521	320	61,42	320	3326
2010	11	1	1	1	100%	752	453	60,24	453	4496
2014	11	1	1	1	100%	888	602	67,79	602	6483
2018	11	1	1	1	100%	938	577	61,51	577	6041

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů Českého statistického úřadu

4.7 Konfliktní linie, styl místní politiky, přiřazení k modelu demokracie

Pro praktickou část této diplomové práce bylo vedeno 10 rozhovorů se současnými i bývalými zastupiteli obce. Při výběru dotazovaných bylo přihlíženo k hlavně k tomu, aby bylo zastoupení pokud možno vyrovnané jak v rovině současných a bývalých zastupitelů, stejně tak byla snaha o vyrovnanost zastoupení „koalice“ a „opozice“. V neposlední řadě bylo přihlíženo k tomu, aby bylo zastoupeno co nejvíce politických uskupení, která ve sledovaném období kandidovala do obecního zastupitelstva.

Z rozhovorů vychází celkem překvapivě zásadní shoda v téměř ve všech otázkách, myšleno hlavně s přihlédnutím na předpokládané názorové rozdíly mezi dotazovanými.

V první otázce byla snaha o subjektivní pohled na historii obce, obzvláště pak s přihlédnutím a vývoj/rozvoj obce po roce 1989 a případné hodnocení funkčních období jednotlivých starostů.

Jen 2 z 10 respondentů zažili vedení obce před rokem 1989, nelze však odpovědně říci, že takové vedení obce pamatují. Všichni pak, možná trochu neobjektivně, uvádí, že vývoj obce je velmi pozitivní. Stejně tak je tomu v otázce porovnání bývalých a současného starosty. Nicméně je nutno zmínit, že 9 z nich uvádí, že současné vedení obce je dobré a aktivity vedení obce i celého zastupitelstva jsou v podstatě ve všech směrech ku prospěchu obce. Někteří současného starostu velmi chválí, jiní mají jisté výhrady, nicméně až na jednoho však nikdo současnému starostovi, respektive celému zastupitelstvu nevyčítá nic zásadního. Konflikty v obci zmiňuje další část této kapitoly, jedním z nich je nepoměrně rychlý rozvoj obce ve smyslu výstavby nových rodinných domů a nárůst obyvatel a naproti tomu nedostatečně rychlý rozvoj infrastruktury...

Další otázka směřovala na vizi obce, na její optimální určení, její předpokládanou/pravděpodobnou budoucnost?

Všichni respondenti svorně uvádí, že vize a rozvoj obce jdou jedním rukou v ruce a celkově jsou definitivně pozitivní. Určení obce vidí všichni respondenti stejně, tedy vidí obec, která je v těsné blízkosti krajského města, tedy dokáže využívat všech jeho výhod, nicméně je stále spíše „vesnicí“, kde se osobní i jiné problémy až na výjimky řeší přes plot, respektive v hospodě. Dle některých respondentů toto samozřejmě skýtá i jistá rizika nebo spíše bychom mohli říct potíže, vesnice a její občané umí být i zákešní a zlí, což se ve velké obci tak nějak rozmělní, na malé obci to může být zásadní potíž třeba při schvalování výstavby veřejně prospěšných staveb typu chodník. Samozřejmě se zde bavíme o osobní rovině konfliktu, kdy ve snaze hatit práci komukoli (v našem případě hlavně starostovi) jeho snažení a tím i spokojenost občanů a možná tím i oslabit jeho pozici pro následující volby, hází zastupitelstvu pomyslné klacky pod nohy. Tím například protahuje výstavbu již zmiňovaných chodníků.

Dalším zkoumaným tématem byly veřejné i politické problémy obce, jejich řešení, co oněm řešením brání, úloha „obecní vlády“ a opozice?

I v tomto tématu se respondenti opět v podstatě shodli, jako největší problém vidí rozvoj obce vzhledem k nárůstu počtu obyvatel a výstavbě v obci ve vztahu k infrastruktuře obce, ať už se jedná o klesající tlak ve vodovodním potrubí nebo zvýšený provoz na obecních komunikacích, umocněný o provoz vozidel obsluhující výstavbu zmiňované dálnice D3. Nejzásadnějším bodem je pak zřejmě spádová škola, jejíž absenci v obci vnímají všichni jako velký problém. I vzhledem k tomu, že okolní obce, které jsou menší než Roudné, „trpí“ stejným problémem a jistě by spádovou školu uvítaly, zatím se tímto problémem přes jeho zjevnou existenci nikdo nijak zásadně nezabýval, respektive vždy cokoli na téma „škola“ skončilo na financích. Celkem velká změna nastala těsně před a po posledních volbách, které jsou však mimo sledované období, kdy zřejmě v návaznosti na stále narůstající počet převážně mladých obyvatel nejen v Roudném, ale i v okolních obcích, se škola stává zásadním tématem. Někteří respondenti se dokonce domnívají, že natolik zásadním, že by dokázalo ovlivnit výsledky následujících voleb. Usuzují tak nejen z reakcí a potřeb stávajících obyvatel, ale i z potřeb obce vzhledem ke stávajícímu územnímu plánu a plánovanému rozvoji obce a k výstavbě nových domů.

Zásadní otázkou byla identifikace respondenta, jaké byly jeho motivy k zapojení se do obecní politiky, jaké byly jeho cíle, jaká byla jeho očekávání? Jak respondent sám sebe vidí z hlediska politického zařazení? Zastává respondent nějakou politickou pozici?

V žádném z deseti případů nebyla důvodem vstupu do politika jakákoli politická ambice respondentů/zastupitelů, nicméně aktivní oslovení stávajících představitelů obce, ve dvou případech byly uvedeným důvodem oslovení respondentů jejich aktivity v obci. V jednom z případů se jednalo o aktivity v rámci zaměstnání, kdy zmiňované aktivity v podstatě shodou náhod probíhaly „momentálně“, myšleno v době oslovení respondenta, právě v obci Roudné. Ve druhém případě se jednalo o osobní zájmové aktivity v obci, které se tak nějak ukázaly jako něco, co spoustě občanům obce schází a hlavním důvodem bylo, že obec neměla nikoho, kdo by tyto aktivity znal a zároveň by byl ochoten je v obci aktivně provozovat. Ostatní respondenti byli osloveni „současnou“ politickou reprezentací. Nejčastěji byli respondenti oslovováni pro to, aby „doplňli“ kandidátku toho daného

kandidujícího politického uskupení. V jednom případě byl respondent dokonce v průběhu jednoho týdne osloven zástupci obou uskupení. Sám respondent připustil, že je docela možné, že kdyby nabídky přišly v opačném pořadí, „kývl“ by velmi pravděpodobně na první nabídku a figuroval by tak na jiné kandidátce než na té, ze které byl následně zvolen zastupitelem obce. Toho lze považovat za jasný důkaz, že v malých obcích mají většinou kandidující politická uskupení velmi podobná témata, jen někdy mají trochu jinou představu o cestě, jakou by se k cíli mělo jít.

Dalším tématem byla identifikace případných zájmových skupin, jakými jsou například hasiči, sportovní kluby, myslivci... V obci Roudné je okresně úspěšný fotbalový spolek Malše Roudné, který je obcí podporován, nikoli však zřizován a financován. Myslivecký spolek v obci také „tak nějak“ funguje, nicméně nijak zvlášť se neangažuje. Toto se momentálně obec snaží změnit hlavně cestou pořádání různých kulturně-společenských akcí, podpora náboru nových členů jednotlivých spolků, včetně pořádání mysliveckého nebo hasičského plesu. Dobrovolní hasiči v obci vždy byli zastoupeni, nicméně v současné době spolek existuje pouze na úrovni náčelníka, žádné aktivní členy v podstatě nemá, nové členy nerekrutuje. Hlavním důvodem je fakt, jak se vyjádřilo několik respondentů, že to „prostě nemá kdo dělat“.

Další otázka se snažím objasnit, jaké jsou v obci příčiny plurality, jsou-li nějaké, jaké jsou důvody ke vzniku nových politických uskupení? Podle jakého klíče si uskupení vybírají své kandidáty? Jak uskupení pracují v mezivolebních obdobích. Jak bylo již napsáno dříve a je zřejmé i z tabulek o volbách, index plurality se v obci rovná číslu 2, v jednom případě byl vyšší a v jednom dokonce 1, tedy se o politickou pluralitu nejednalo. Výsledky voleb byly předem jasné. Respondenti „neznalí“ indexu plurality tak sami mluví o neexistenci plurality v obci, mluví o tom, že v zastupitelstvu panuje spíše shoda, žádnou pluralitu nevnímají.

Předposlední otázka se snaží odhalit zásadní obecní/politické konflikty v obci, možné důvody vzniku nových politických uskupení. V podstatě všichni respondenti se shodli na třech zásadních konfliktech. Jedním z nich je obecní škola, respektive její absence, druhým konfliktem je dlouho trvající výstavba chodníků v nově budovaných částech obce.

Posledním konfliktem je již zmiňovaný rozvoj obce, respektive rychlost rozvoje obce ve vztahu s rychlostí budování infrastruktury.

Poslední otázka se soustředí na občanství v obci, jaký mají obyvatelé obce vztah k obci, zda ji považují „pouze“ za místo, kde žijí, za jakousi „králíkárnou“, nebo je zde jistá identita obyvatel, hrdost na to, že právě oni jsou občany této obce, že právě tato obec je jejich domovem, že právě oni jsou tvůrci toho, jaká obec je? Všech deset respondentů shodně uvedlo, že jsou přesvědčeni o obecní identitě místních obyvatel, dále uvádí několik možných důvodů, proč to tak podle nich je? Jedna teze mluví o lukrativní adrese vzhledem k blízkosti ke krajskému městu, ceně nemovitostí, dalším důvodem mohou být pouze výhody plynoucí z blízkosti Českých Budějovic, kam většina obyvatel dojíždí za prací, studiem a koníčky. Zde opět narážíme na neaktivitu hasičů nebo myslivců, respektive na zásadní příčinu té neaktivity. Většina místních dětí má své volnočasové aktivity v Českých Budějovicích. Už jen kvůli několikrát zmiňované základní škole je pro většinu rodičů lepší a pohodlnější i z hlediska obslužnosti, když se toto všechno odehrává „na jednom místě“. Všichni respondenti však i přesto uvádí, že v jejich konkrétním případě se jedná o opravdovou hrdost na místní určení jen a pouze ve vztahu k obci jako takové, prostě jsou to hrdí Rouděňáci.

4.7.1 Konfliktní linie v obci

Z výsledků strukturovaných rozhovorů s bývalými i současnými zastupiteli je zřejmé, že žádné zásadní názorové konfliktní linie v obci v podstatě nejsou. Nachází se zde sice menší konflikty, možná přesněji řečeno neshody mezi tzv. koalicí a opozicí, jedná se však pouze o spory na osobní úrovni nebo na bázi situační. Jedná se například u již zmiňovanou spádovou základní školu, vleklou výstavbu chodníků kolem hlavní komunikace v obci nebo nedostatečně rychlá výstavba a dostavba infrastruktury v obci vzhledem k rychlosti výstavby domů a rostoucím počtem obyvatel. Dlouhodobějším problémem se může zdát velmi malé množství obecních pozemků. Tato situace však v podstatě nemá žádné dobré řešení, protože obzvláště v dnešní době majitelé pozemků buď vůbec prodat nechtějí nebo by k prodeji byli ochotni, ale za tržní nebo nejlépe vyšší než tržní cenu. To však žádné odpovědné zastupitelstvo neschválí.

Z těchto skutečností lze jednoznačně vyvozovat, že v obci skutečně neexistují žádné dlouhodobé konfliktní linie, které by jakkoli tříštili názory obou politických subjektů zastoupených ve vedení obce. Často se můžeme setkat s tím, že nově zvolený zastupitel zpravidla za opoziční uskupení, až po získání všech potřebných informací zjistí, že to, o čem se domníval, že nikdo neřeší, má jen řešení ne zcela tak jednoduché a krátkodobé. Dochází tak k jistému „vystřízlivění“, mnozí z těchto zastupitelů se již na další kandidátce neobjevují.

4.7.2 Charakter tvorby koalic

Zastupitelstvo v obci Roudné se na koalici a opozici v pravých významech těchto slov nerozděluje. Ve volbách se až na výjimky utkjí o 11 zastupitelských mandátů dvě politická uskupení, tedy dvě plné kandidátní listiny. Oba subjekty podle úspěšnosti ve volbách na první ustavující schůzi zvolí své vedení včetně vedení jednotlivých výborů i jejich členů. Obě dvě uskupení si tyto posty rozdělí „spravedlivě“ právě podle dosažených volebních výsledků.

4.7.3 Styl místní politiky

Z výsledků prováděného výzkumu lze říci, že i přes existenci jistých osobních nebo situačních konfliktů je styl obecní politiky spíše konsenzuální. I přes různé názorové rozdíly mezi zastupiteli, které nejsou určovány pouze politickou příslušností k jednomu nebo druhému politickému uskupení, zastupitelstvo obce jen velmi zřídka hledá řešení problému složitě a zdlouhavě. K patovým situacím pak v podstatě vůbec nedochází. Všichni respondenti výzkumu se shodli na tom, že obzvláště pokud se jedná o zásadní rozhodování, jako je například územní plán, schvalování rozpočtu obce a podobně, vládne v zastupitelstvu téměř vždy jasná shoda. Nemůžeme zde najít klasické pojetí politické konkurence, ego každého ze zastupitelů je upozaděno a obecně se dá konstatovat, že všichni zastupitelé ve všech sledovaných volebních obdobích hodnotí vystupování a rozhodování ostatních zastupitelů i celého zastupitelstva jako celku jako jednání výhradně v zájmu obce a jejích obyvatel.

4.8 Lokální model demokracie v obci Roudné

V obci Roudné je trochu složitější hovořit o politické pluralitě, byť index plurality ukazuje něco trochu jiného. Ať už bylo kandidující uskupení jedno nebo tři, politické cíle všech uskupení byly v podstatě stejné. Jak ukazují výsledky rozhovorů s bývalými i současnými zastupiteli obce, například otázka spádové školy nebo obecních chodníků jsou témata, která přetrvávají po několik volebních období. Přesto, že jsou to témata zásadní i pro obyvatele obce, jak ukazují výsledky voleb, díky správné komunikaci ze strany zastupitelstva směrem k obyvatelům, tedy voličům, je všem zřejmé, že se nejedná o záležitosti s rychlým a snadným řešením. I přesto se však stávají hlavními „taháky“ v předvolebních bojích.

Z teoretické části, konkrétně v kapitole 3.6, dělíme lokální modely demokracie na 4 základní druhy. Vzhledem k výše uvedenému lze obce Roudné zařadit mezi Nadměrně ideově propojenou koalici. Jsou zde splněny obě základní podmínky této koalice, a to jak „nadbytečný“ člen koalice, i bez kterého má koalice svoji většinu, stejně tak je názorová podobnost politických uskupení zastoupených v zastupitelstvu obce. Všichni zastupitelé i dle průzkumu prostřednictvím rozhovoru potvrzují, že obě uskupení mají v podstatě stejné zájmy a stejné plány, co by se v obci a s obcí mělo stát, jen se občas mírně rozcházejí ve způsobu, jak těchto cílů dosáhnout.

5 Závěr

Tato diplomová práce měla za cíl zjistit faktory, které ovlivňují charakter lokálního procesu v obci Roudné, dílčími cíli pak byla charakteristika hlavních socioekonomických ukazatelů obce, identifikace aktérů politického procesu v obci a rozbor jejich vzájemných vztahů a definice charakteru lokální politiky na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému, charakteristika místních konfliktních linií a jednání politických aktérů, to vše ve sledovaném volebním období mezi roky 1998 až 2018.

Tyto cíle byly zjišťovány studiem analýz a dat Českého statistického úřadu, studiem literatury, vlastním pozorováním a dotazováním.

V teoretické části se práce věnuje charakteristice místní samosprávy, její historii nebo například územním členěním obcí. Demografické a ekonomické údaje pak ukazují socioekonomickou strukturu obce. Teoretická část dále ukazuje porovnání komunálních voleb mezi roky 1998 až 2018, počet kandidujících subjektů i jejich stručnou charakteristiku. Praktická část pak nabízí pohled na obec optikou dotazovaných bývalých i současných zastupitelů.

Obec Roudné se nachází v Jihočeském kraji na břehu řeky Malše v těsném sousedství krajského města České Budějovice. Rozkládá se na ploše zhruba 383 km², leží v nadmořské výšce 393 m nad mořem.

Momentálně je v obci trvale hlášeno okolo 1400 stálých obyvatel. Obec se však stále rozrůstá, probíhá výstavba nových domů, a tak je zřejmé, že obyvatel bude ještě přibývat. V souvislosti s tím se však ukazuje situační konflikt nedostatečně se rozvíjející infrastruktury a občanské vybavenosti vzhledem k rychlosti nárůstu obyvatelstva. Jen období mezi roky 2001 až 2021 se počet obyvatel převážně v důsledku soustavné výstavby bytových domů a rodinných domů zvýšil o téměř 250 % na současných necelých 1400 obyvatel. Zdlouhavá výstavba chodníků v okolí hlavní komunikace protínající celou obec, absence ideálně vlastní nebo aspoň spádové školy nebo nedostatečný počet nádob na tříděný odpad či klesající tlak ve vodovodu se občas stávají třecí plochou mezi obyvateli i zastupiteli. Na povrch se tak občas opět dostává i otázka identity, starousedlíky buď takové věci netrápí, vzhledem k věku, jako například výstavba školy, nebo z těchto problémů (tlak ve vodovodu) obviňují nově nastěhované obyvatele potažmo zastupitelstvo, které výstavbu svým územním plánem umožňuje a podporuje, nechtějí řešení platit ze společného.

Tyto konflikty byly velmi zásadní pro velkou část kandidátů převážně opozičních uskupení. U všech z nich byl dokonce alespoň jeden ze zmíněných konfliktů i důvodem k jejich politické angažovanosti. Jejich chuť toto vyřešit však často ztroskotala na zjištění, že důvodem konfliktu není nedostatek finančních prostředků, liknavost nebo dokonce nečinnost stávajícího zastupitelstva, ale překážky nejružnějšího druhu, ať už je to nedostatek obecních pozemků nebo třeba jeden problémový obyvatel obce, který svými zásahy do stavebních řízení již přes 10 let blokuje výstavbu zmiňovaných chodníků v obci. Jejich „prozření“ nezřídka končí jejich koncem v politické angažovanosti v obci.

Podle Jüptnerovy klasifikace koalic obec Roudné naprosto přesně zapadá do typu Nejmenší obce. Jsou to obce s počtem obyvatel do 1700, kandidátky do zastupitelstva jsou tradičně maximálně dvě, vždy jsou tvořeny hlavně nebo jediné nezávislymi kandidáty. Jedná se buď o nezávislé uskupení, jejichž kandidátky mohou být doplněny i nezávislymi jednotlivci. Zpravidla jsou uskupení vytvářena nedlouho před danými volbami. Zvolení zastupitelé se většinou velmi snadno a brzy dohodnou, nikdo nestojí o žádné potíže, naopak mají všichni společný zájem, vzniká koalice podobná „velké rodině“. Starosta obce bývá většinou jediným uvolněným zastupitelem, vzhledem k pravidlům a podmínkách pro vznik rady rada obce nevzniká.

Obec za posledních 20 let ušla obrovský kus cesty kupředu, na čemž se shodují všichni respondenti dotazníku, všichni také shodně tvrdí, že dynamika růstu a rozvoje obce stále pokračuje. Využívá blízkosti ke krajskému městu, byly navýšeny linky městské hromadné dopravy z obce do Českých Budějovic i zpět, hlavně v časech ranní a odpolední špičky, kdy hodně lidí cestuje do škol nebo do zaměstnání a pak zase domů. Dostatečnost spojů se pravidelně kontroluje minimálně 2x ročně.

V současné době je občanská vybavenost obce velmi malá, nachází se zde dvě restaurace, mateřská škola se dvěma třídami a sběrný dvůr. Obec intenzivně jedná o zlepšení služeb České pošty, otevření vlastní pobočky není možné vzhledem k v tomto případě stále malému počtu obyvatel. V jednání je také výstavba potravinového řetězce. V minulých měsících bylo vydáno stavební povolení na nový, výrazně větší sběrný dvůr. Ten bude mimo jiné nepřetržitě přístupný pro „registrované“ obyvatele obce, otevírání vrat bude prováděno vytočením speciálního telefonního čísla.

Co se týče identity občanů, i přes občasné neshody se v obci neobjevuje rivalita mezi starousedlíky a tzv. náplavou. S rostoucím počtem kulturních akcí se lidé více seznamují,

poznávají a rozdíly se smývají. Nemalou měrou k tomu přispívá i skladba zastupitelstva, v němž jsou zastoupeny obě tyto skupiny.

Obec Roudné je z hlediska vzdělanosti obyvatelstva na velice vysoké úrovni. I přesto, že je zde dle Českého statistického úřadu ve věku 15+ celkem 34 obyvatel, u nichž nebylo dosažené vzdělání zjištěno a dokonce 3 obyvatelé bez vzdělání, žije v obci 19 lidí se speciální školou typu konzervatoře, 257 obyvatel je vyučených, 350 obyvatel má střední školu s maturitou a celkem 305 obyvatel obce má ukončené vysokoškolské vzdělání.

Co se týče genderového rozložení obyvatel, to se nachází na velmi vzácné shodě. Mezi roky 2001 až 2021 nikdy rozdíl mezi počtem mužů a žen nepřekročil nižší desítky.

Průměrný věk v obci je ve stejném období opět možná trochu vzácně stejný, v rozmezí jednotek desetinných míst se pohybuje na úrovni 37 let. Nejvíce obyvatel se pohybuje ve věkovém rozmezí 15-54 let, obyvatel ve věku 0-14 je pak zhruba 2x více než lidí 65+.

Z rozhovorů dále jasně vyplývá, že styl politiky v obci je v podstatě nekonfliktní. Jediný z respondentů neoznačil jako důvod ke konfliktům politický styl obce. A ačkoli se například některým starousedlíkům možná moc nelíbí investice do nového velkého dětského hřiště, i těm se dá dobře vysvětlit, že už mají možná velké děti, ale mají nebo budou mít vnoučata.

Jasná shoda panuje v zastupitelstvu i při volbě starosty a ostatních funkcí, i toto je potvrzeno všemi dotazovanými.

Roudné je rozvinutou a rozvíjející se obcí, v jejím zastupitelstvu je spousta pracovitých a schopných zastupitelů, kteří se i prostřednictvím nejrůznější společensko-kulturních akcí snaží spojovat obyvatele obce a pro něž je bez ohledu na to, z jaké byli zvoleni kandidátky, zásadní to, aby se v obci dobře žilo a aby se zde obyvatelům líbilo.

Seznam použitých zdrojů

Použité literární zdroje:

1. BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
2. BALÍK, S., *Lokální politický pluralismus*. Brno ve třech stoletích. Brno. CDK. ISBN 80-7325-110-8
3. BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha. Grada. ISBN 978-80-247-2908-4
4. BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., Vobecká, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011, 236 s. ISBN 978-80-7330-203-0
5. BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru. In: *Acta Politologica*, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220
6. BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: *Acta Politologica*, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
7. ČMEJREK, J., *Obce a regiony*. Praha. Alfa. 165 s., 2008, ISBN 978-80-87197-00-4
8. ČMEJREK, J. -- BUBENÍČEK, V. -- ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
9. ČMEJREK, J. a Kopřiva, R. *Základy veřejné správy*. 1. vydání. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007, 126s. ISBN 978-80-213-1626-3.
10. ČMEJREK, J., a kolektiv. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Praha. Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3
11. ČMEJREK, J., *Obec a regiony jako politický prostor*. Praha. Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4
12. HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L., *Konfliktní demokracie. Moderní masová politika ve střední Evropě*. Brno. Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80—210-3449-1
13. HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, A., *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, ISBN 978-80-7380-263-9
14. JÜPTNER, P. *Politologická revue: diskuse-zprávy-recenze: Komunální koalice a politické modely*. Česká společnost pro politické vědy při AV ČR, 2004, ISSN 1211-0353
15. JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue* č. 2, 2004, s. 80-101

Použité internetové zdroje

1. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Sčítání lidu, domů a bytů*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitani-lidu-domu-a-bytu>
2. HRAD, *Ústava České republiky*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr>
3. MAPY, *Mapa obce Roudné*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://mapy.cz/zakladni?l=0&source=muni&id=604&ds=1&x=14.4834070&y=48.9330814&z=13>
4. OBEC ROUDNÉ, *Kronika obce*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://roudne.cz/cze/index.php?idKategorieStranky=9>
5. OBEC ROUDNÉ, *Územní plán*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://roudne.cz/cze/index.php?idKategorieStranky=14>
6. POSLANECKÁ SNĚMOVNA. *Listina základních práv a svobod*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
7. VOLBY, *volby do obecních zastupitelstev*. [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://www.volby.cz>
8. ZÁKONY PRO LIDI. *Zákon 128/2000 Sb.* [on-line]. [cit. 2022-09-14]. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
- 9.

